HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

No 5/2023 Cena $ 2.50 MAY 2023

Kostel sv. Matěje v Praze - Dejvicích

Kostel svatého Matěje známý pověstnými poutěmi se nachází na návrší nad údolím Šárky v Praze 6 - Dejvicích. Kostel stojí v místech prehistorického sídliště. Archeologické výzkumy prokázaly významné osídlení bohatými nálezy v okolí kostela zejména v době bronzové, kdy zde byly dokonce tavicí pece na bronz. Velké nálezy jsou také z doby slovanské.

Český kronikář v 16. století Václav Hájek z Libočan zaznamenal dávnou pověst o vzniku kostela v roce 971, která vypráví o založení kostela knížetem Bolesłavem II. Pověst praví, že kníže zabloudil v lese a dostal se až do míst, kde byli za dívčí války díky lsti krásné Šárky pobiti a následně pohřbeni muži ze Ctiradovy družiny. Tam se nenadále objevil divoký medvěd střežící hroby Ctiradových bojovníků. V té chvíli se však knížeti zjevil svatý apoštol Matěj a zachránil mu život. Podle jiné verze v tu chvíli vylezl z křoví statný muž, který medvěda zastřelil a poté se představil knížeti jako Matěj. Z vděčnosti za svou záchranu nechal kníže na tomto místě postavit kostel zasvěcený svatému Matěji, což jak víme z historie Nového zákona byl apoštol, kterého zvolili ostatní apoštolové po Kristově nanebevstoupení jako náhradníka za zrádného Jidáše, který se oběsil. (Skutky apoštolů 1, 21-26)

Původní kostel - rotunda - byl údajně vysvěcen pražským biskupem svatým Vojtěchem. Také další čeští letopisci uvádějí kostel svatého Matěje mezi nejstaršími českými kostely založenými v 10. století. První historická zpráva je však až z doby gotické z roku 1403, kdy se stal kostelem farním. Fara však zanikla pravděpodobně v 15. století. Na čas byl kostel využíván věřícími podobojí.

Katolické bohoslužby byly obnoveny v roce 1521, kdy byl svatovítským proboštem Arnoštem z Olejnic vykoupen sousední Šárecký dvůr. Lidová úcta ke svatému Matěji byla podepřena významně papežem Klementem VIII., který vyhlásil na žádost probošta Jiřího Breitenberka plnomocné odpustky pro poutníky do zdejšího kostela. Od té doby, pouze s krátkou přestávkou pobělohorské doby, se rozvíjela tradice velkých a slavných svatomatějských poutí.

Středověký kostel nedostačoval návalu věřících, a proto byl z rozhodnutí probošta Františka Xavera Strachovského v roce 1770 zbourán a byl zde vystavěn kostel nový, který byl vysvěcen v roce 1771 a byla u něho opět zřízena farnost u svatého Matěje.

Kostel vybudovaný ve stylu pozdního baroka je dominantou celého okolí. Jedná

Interiér kostela sv. Matěje v Dejvicích, vlevo od kazatelny je velký perníkový betlém

se o prostou sálovou stavbu s věží na západní straně, menším čtvercovým kněžištěm a větší čtvercovou lodí se zkosenými rohy. Je dílem neznámého, ale zřejmě obratného architekta. Klenby mají tvar tzv. české placky. Ze severní a jižní strany zdobí fasádu malé římsované štíty trojúhelníkového tvaru. Stěny jsou jemně rozčleněny pilastry s vrubovanými hlavicemi.

Po dostavbě byl kostel vybaven převážně rokokovým mobiliářem, a to zčásti novým, zčásti převzatým z kostelů zrušených za vlády Josefa II. Hlavní oltář je rokokový s krásnými řezbami a bočními brankami. Nad ním visí v rokokovém rámu neseném vyřezávanými figurami andělů obraz sv. Matěje. Ten byl vytvořen a věnován ještě původnímu kostelu malířem Kristiánem Dittmanem roku 1699. Je ilustrací legendy o vzniku kostela, jak byl kníže napaden medvědem, která tvoří spolu s obrysem Hradčan pozadí portrétu svatého Matěje. Na stěně vedle vítězného oblouku visí mohutný barokní kříž.

Z ostatního umělecky zvlášť cenného zařízení je pozoruhodná rokoková kazatelna s plastikami andílků nesoucích symboly Víry, Naděje a Lásky. Nad kazatelnu byl po druhé světové válce zavěšen barokní reliéf Nejsvětější Trojice, který byl nalezen roku 1945 a byl odborně restaurován. Ve zadní stěně kostela je zasazená mramorová kropenka z roku 1658. Vzácná rokoková mříž oddělující presbytář od chrámové lodě a lampa s věčným světlem jsou ukázkami vyspělého uměleckého řemesla. Varhany od pražského varhanáře Jindřicha Šiffnera jsou z roku 1891.

Kostel byl bohužel v 90. letech minulého století vyloupen a kromě jiného byla odcizena i plastika Nejsvětější Trojice. Na její místo byl později umístěn obraz od akademického malíře Jiřího Anderleho, který věnoval kostelu i další obraz Madony s dítětem.

Kostel sv. Matěje v Dejvicích je známý poutěmi k tomuto patronu. První záznam o konání poutí ke kostelu sv. Matěje je z roku 1595, kdy papež Klement VIII. vyhlásil pro poutníky do zdejšího kostela odpustky.

Od té doby se - s výjimkou krátkého období po bitvě na Bílé hoře - rozvíjela tradice velkých svatomatějských pouti. K proslulosti této pouti významně přispěla skutečnost, že se jedná o první jarní pouť v Praze. Poutní křížová cesta ke kostelu s čtrnácti kapličkami začínala poblíž nynější stanice metra Hradčanská.

Později se charakter poutí změnil od náboženského k zábavnímu. Přibývalo účastníků i atrakcí. Stánky, zábavní podniky atd. se přesunuly od fary podél celé poutní cesty. V období tzv. první republiky se této pouti účastnilo přibližně čtvrt milionu lidí. V roce 1928 natočil režisér Josef Kokeisl film *U svatého Matěje, když se slunko zasměje* s dodnes známou písničkou Karla Hašlera.

V době komunistické totality pak byla zábavní část matějské pouti od roku 1964 přesunuta do tehdejšího Parku kultury a oddechu Julia Fučíka (nynější Výstaviště) a nabyla masových rozměrů, kdy v 90. letech 20. století se počet účastníků přiblížil jednomu milionu, poté poněkud klesl a v posledních letech se ustálil na přibližně 700 tisíc návštěvníků.

V novém liturgickém kalendáři byl svátek sv. Matěje přesunut z 24. února na 14. Května. Tak se dnes v odlišném termínu koná světská matějská pouť na Výstavišti a církevní pouť v původním kostele.

U sv. Matěje v Dejvicích však už v době totality vznikla nová zajímavá tradice perníkových betlémů. Které se zde vystavují v době Vánoc. Začalo to v roce 1972, kdy měly ježíšky asi třicet postaviček. Jejich počet se však v průběhu let zvyšoval na téměř čtyři stovky. Jednotlivé postavy jsou oděny do krojů z různých částí Čech, Moravy a Slezska. Každoročně se pečou figurky čerstvé. Přibližně od roku 1980 se některé z nich konzervují a uchovávají. Nejprve pekla betlém výtvarnice Helena Horálková, zhruba od roku 2004 ho peče cukrář Daniel Zítka.

Podle farního webu: www.matejstranti.com a podle wikipedie

Foto na titulní straně:
Kostel sv. Matěje v Dejvicích, v pozadí panoráma Pražského hradu s katedrálou sv. Víta

14. května - sv. Matěje, apoštola

Matěji, tys byl připojen
do sboru apoštolského
podivuhodným způsobem,
z úradku Boha moudrého.

Učedník zrádný odešel,
když osidlem si život vzal,
svou lásku Kristu odepřel
a čestného se místa vzdal.

Tobě však láska Kristova
tu jeho slávu navrátí,
kdy Duch jak slova Petrova,
tak i los k tobě obrátí.

Pověřen touto hodností
pohanům světlo přinášíš,
až do smrti, kdy vyznal jsi
svou krví Krista, jeho kříž.

Dej, apoštole blažený,
ať cestou, již Duch vyznačil,
jdem ochotně a s písněmi,
s hořícím srdcem v jasný cíl.

Buď sláva svaté Trojici,
kéž i nám dá s tvou pomocí
do jasu nebes vystoupit
a tam ji věčnou chválou ctít.
Amen.

Modleme se:

Bože, ty znáš srdce všech,
tys přidružil svatého Matěje
ke sboru apoštolů a také nás volá
tvá láska, abychom šli cestou,
kterou jsi pro nás připravil;
prosíme tě: provázej nás na jeho
přímluvu svou milostí,
ať dojdeme do společenství
tvých vyvolených v nebi.
Skrze tvého Syna Ježíše Krista,
našeho Pána, neboť on s tebou
v jednotě Ducha Svatého žije
a kraluje po všechny věky věků.
Amen.

Dominikánský breviář
Modlitba se čtením
Svátek sv. Matěje, apoštola

Obraz sv. Matěje v jeho kostele v Dejvicích

Svatý Matěj pocházel ze zbožné bohaté rodiny v Betlémě a toužil po příchodu Mesiáše. Patřil mezi jeho 72 učedníků a chodil za Kristem od jeho křtu v Jordánu.

Po nanebevstoupení Pána Ježíše se učedníci sešli s jeho Matkou i dalšími ženami ke společné modlitbě. Bylo pohromadě asi 120 lidí a Petr se ujal slova a připomenul, že se muselo splnit slovo Písma, kde Duch svatý už ústy Davidovými mluvil o Jidáši, a zopakoval, co se s ním stalo. Pak uvedl z Písma důvod, proč k nim mluví: „Jeho pověření ať převezme jiný." (Ž 109,8) Protože v posvátné dvanáctce apoštolů, která se symbolicky vázala i k 12 kmenům Izraele, byla mezera po Jidášově zrádném odchodu, navrhl Petr volbu náhradníka z těch, kteří s Ježíšem chodili od jeho křtu až po nanebevstoupení. Vybrali dva, Josefa zvaného Barsabáš a Matěje. Pak se modlili: „Ty, Pane, znáš srdce všech lidí; ukaž, koho z těch dvou sis vyvolil, aby převzal místo v této apoštolské službě, kterou Jidáš opustil a odešel tam, kam patří." Potom jim dali losy a los padl na Matěje; tak byl připojen k jedenácti apoštolům (Sk 1,24-26).

Po seslání Ducha svatého odešel hlásat evangelium a svědčit o Kristově vzkříšení. Své působení začal v Palestině a po jeho odchodu z této oblasti nemáme o něm další doložené zprávy a musíme se spokojit s tradicí předávanou ústně. Přes Malou Asii vedla jeho apoštolská cesta až do Severní Afriky, kde působil v Núbii a v Etiopii (Habeši). Podle sv. Jeronýma tam skončil svůj život. Podle tradice Matěj zemřel mučednickou smrtí, k níž bylo použito sekery. Někde se také mluví o předchozím kamenování.

Biskup Agricius na počátku 4. století přinesl jeho ostatky do Trevíru jako dar císařovny Heleny. Později byly část ostatků vyzvednuta a jeho lebka byla uložena do relikviáře v podobě busty a je uložena v chrámu S. Maria Maggiore v Římě.

LITURGICKÁ ČTENÍ

6. neděle velikonoční - 14. května 2023

1.ČTENÍ - Sk 8, 5-8.14-17

Čtení ze Skutků apoštolů.

Filip přišel do hlavního samařského města a hlásal tam Krista. Všichni lidé dávali pozor na to, co Filip mluví, protože slyšeli a viděli, že dělá zázraky. Z mnoha posedlých totiž vycházeli nečistí duchové s velkým křikem. Také bylo uzdraveno mnoho ochrnutých a chromých. Celé město se z toho převelice radovalo. Když se apoštolové v Jeruzalémě dověděli, že Samařsko přijalo Boží slovo, poslali k nim Petra a Jana. Ti tam přišli a modlili se za ně, aby dostali Ducha svatého. Do té doby totiž na nikoho z nich nesestoupil, byli jen pokřtěni ve jménu Pána Ježíše. Vložili tedy na ně ruce, a oni přijali Ducha svatého.

2.ČTENÍ - 1 Petr 3,15-18

Čtení z prvního listu svatého apoštola Petra.

Milovaní! Mějte v srdci posvátnou úctu ke Kristu jako k Pánu a buďte stále připraveni obhájit se před každým, kdo se vás ptá po důvodech vaší naděje, ale ovšem s jemností a skromností. Musíte však mít přitom sami dobré svědomí! Pak se budou muset zastydět za své špatné řeči ti, kdo pomlouvají vaše dobré křesťanské chování. Je přece lépe, abyste snášeli utrpení - chce-li to tak Bůh - za to, že jednáte dobře, než za to, že jste udělali něco špatného. Vždyť i Kristus vytrpěl jednou smrt za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás smířil s Bohem. Byl sice usmrcen podle těla, ale podle ducha dostal nový život.

EVANGELIUM - Jan 14,15-21

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání. A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy: Ducha pravdy. Svět ho nemůže přijmout, protože ho nevidí a nezná. Vy ho znáte, neboť přebývá u vás a bude ve vás. Nenechám vás sirotky. Zase k vám přijdu. Ještě krátký čas, a svět mě už neuvidí, ale vy mě zas uvidíte, protože já jsem živ a také vy budete živi. V onen den poznáte, že já jsem ve svém Otci a vy ve mně jako já ve vás. Kdo má moje přikázání a zachovává je, ten mě miluje, a kdo mě miluje, toho bude milovat můj Otec a také já ho budu milovat a dám se mu poznat."

Slavnost Nanebevstoupení Páně 18. května 2023

1.ČTENÍ - Sk 1,1-11

Čtení ze Skutků apoštolů.

Ve své dřívější knize jsem pojednal, milý Theofile, o všem, co Ježíš konal a čemu učil až do dne, kdy byl vzat do nebe. Předtím dal svým vyvoleným apoštolům příkaz skrze Ducha svatého. Po svém utrpení jim poskytl mnoho důkazů, že žije: po čtyřicet dní se jim zjevoval a mluvil o Božím království. Když s nimi jedl, přikázal jim, aby neodcházeli z Jeruzaléma, ale čekali na Otcovo zaslíbení: „Vždyť jste přece o tom ode mě slyšeli: Jan křtil vodou, ale vy budete pokřtěni Duchem svatým za několik málo dní." Tu se ho ptali ti, kteří s ním byli: „Obnovíš teď, Pane, v Izraeli království?" On jim však řekl: „To není vaše věc, abyste věděli čas a okolnosti, jak je Otec z vlastní moci ustanovil. Ale až na vás sestoupí Duch svatý, dostanete moc a budete mými svědky v Jeruzalémě, v celém Judsku a Samařsku, ano až na konec země." Když to pověděl, byl před jejich zraky vyzdvižen a oblak jim ho vzal z očí. Hleděli upřeně k nebi za ním, jak odchází, a najednou vedle nich stáli dva muži v bělostných šatech a řekli: „Lidé z Galileje, proč tak stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl vzat od vás do nebe, přijde zase právě tak, jak jste ho viděli, že odchází do nebe."

2.ČTENÍ - Ef 1,17-23

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efesanům.

Bratři! Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, ať vám udělí dar moudře věci chápat a jejich smysl odhalovat, takže budete moci mít o něm správné poznání. On ať osvítí vaše srdce, abyste pochopili, jaká je naděje těch, které povolal, jaké poklady slávy skrývá křesťanům jeho dědictví a jak se ukazuje na nás, na věřících, jeho nesmírně velká moc působením jeho všemohoucnosti. Ta se už projevila, když Krista vzkřísil z mrtvých a posadil ho po své pravici v nebi: vysoko nad všechna knížata, mocnosti, síly, panstva - a jak jen se ještě jmenují všechny hodnosti a to nejen v tomto věku, ale i v budoucím. Ano, všechno podřídil pod jeho nohy. A jeho dal jako svrchovanou hlavu církvi: ona je jeho tělem, plností toho, který naprosto všechno ovládá.

EVANGELIUM - Mt 28,16-20

Zakončení svatého evangelia podle Matouše.

Jedenáct učedníků odešlo do Galileje na horu, kam jim Ježíš určil. Uviděli ho a klaněli se mu, někteří však měli pochybnosti. Ježíš k nim přistoupil a promluvil: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!"

7. neděle velikonoční - 21. května 2023

1. ČTENÍ - Sk 1, 12-14

Čtení ze Skutků apoštolů.

Když byl Ježíš vzat do nebe, apoštolové se vrátili do Jeruzaléma z hory, která se nazývá Olivová. Je blízko Jeruzaléma, vzdálená jenom délku sobotní cesty. A když přišli zase do města, vystoupili do hořejší místnosti, kde bydleli Petr a Jan, Jakub a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakub Alfeův, Šimon Horlivec a Juda, Jakubův bratr. Ti všichni jednomyslně setrvávali v modlitbách spolu se ženami, s Ježíšovou matkou Marií a s jeho příbuznými.

2. ČTENÍ - 1 Petr 4, 13-16

Čtení z prvního listu svatého apoštola Petra.

Milovaní! Radujte se, že máte účast na utrpení Kristově, abyste také mohli radostně jásat při jeho slavném zjevení. Když musíte snášet urážky pro Kristovo jméno, blaze vám, neboť na vás spočívá Duch slávy, to je Duch Boží. Ať nikdo z vás netrpí proto, že zavraždil nebo okradl, že někomu ublížil nebo jen že se míchal do záležitostí druhých lidí. Trpí-li však, že je křesťanem, za to se stydět nemusí; spíše ať Boha velebí, že je křesťanem.

EVANGELIUM - Jan 17, 1-11a

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš pozvedl oči k nebi a modlil se: „Otče, přišla ta hodina. Oslav svého Syna, aby Syn oslavil tebe.Obdařils ho mocí nade všemi lidmi, aby dal věčný život všem, které jsi mu dal. Věčný život pak je to, že poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista. Já jsem tě oslavil na zemi: dokončil jsem

dílo, které jsi mi svěřil, abych ho vykonal. Nyní oslav ty mne u sebe, Otče, slávou, kterou jsem měl u tebe, dříve než byl svět. Zjevil jsem tvé jméno lidem, které jsi mi dal ze světa. Byli tvoji a mně jsi je dal a zachovali tvoje slovo. Nyní poznali, že všechno, cos mi dal, je od tebe; vždyť slova, která jsi dal mně, dal jsem jim. Oni je přijali a skutečně poznali, že jsem vyšel od tebe, a uvěřili, že jsi mě poslal. Já prosím za ně. Neprosím za svět, ale za ty, které jsi mi dal, vždyť jsou tvoji; a všechno mé je tvé a všechno tvé je mé. V nich jsem oslaven. Už nejsem na světě, ale oni jsou na světě; a já jdu k tobě."

Slavnost Seslání Ducha svatého 28. května 2023

1. ČTENÍ - Sk 2,1-11

Čtení ze Skutků apoštolů.

Nastal den letnic a všichni byli společně pohromadě. Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přižene silný vítr, a naplnil celý dům, kde se zdržovali. A ukázaly se jim jazyky jako z ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali. V Jeruzalémě bydleli zbožní židé ze všech možných národů pod nebem. Když se ten zvuk ozval, hodně lidí se sběhlo a byli ohromeni, protože každý z nich je slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí. Žasli, divili se a říkali: „Ti, co tak mluví, nejsou to všichni Galilejci? Jak to tedy, že každý z nás slyší svou mateřštinu? My Parthové, Médové, Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judska a Kappadokie, Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a lybijského kraje u Kyrény, my, kteří jsme připutovali z Říma, židé i proselyté, Kréťané i Arabové: slyšíme, jak našimi jazyky hlásají velké Boží skutky."

2. ČTENÍ - 1 Kor 12, 3b-7. 12-13

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korinťanům.

Bratři! Jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: „Ježíš je Pán." Dary jsou sice rozmanité, ale je pouze jeden Duch. A jsou rozličné služby, ale je pouze jeden Pán. A jsou různé mimořádné síly, ale je pouze jeden Bůh. On to všechno ve všech působí. Ty projevy Ducha jsou však dány každému k tomu, aby mohl být užitečný. Jako tělo je pouze jedno, i když má mnoho údů; ale všechny údy těla, přestože je jich mnoho, tvoří dohromady jediné tělo, tak je tomu také u Krista. Neboť my všichni jsme byli pokřtěni jedním Duchem v jedno tělo - ať už jsme židé nebo pohané, otroci nebo svobodní - všichni jsme byli napojeni jedním Duchem.

EVANGELIUM - Jan 20,19-23

Slova svatého evangelia podle Jana.

Navečer prvního dne v týdnu přišel Ježíš tam, kde byli učedníci. Ze strachu před židy měli dveře zavřeny. Stanul mezi nimi a řekl: „Pokoj vám!" Po těch slovech jim ukázal ruce a bok. Když učedníci viděli Pána, zaradovali se. Znovu jim řekl: „Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás." Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou."

Slavnost Nejsvětější Trojice 4. června 2023

1. ČTENÍ - Ex 34, 4b-6. 8-9

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Mojžíš časně ráno vstal a vystoupil na horu Sinaj, jak mu přikázal Hospodin; v ruce měl dvě kamenné desky. Tu sestoupil Hospodin v oblaku, Mojžíš se tam vedle něho postavil a vzýval Hospodinovo jméno. Potom Hospodin prošel kolem něho a zvolal: „Hospodin, Hospodin, Bůh milosrdný a milostivý, shovívavý, velmi laskavý a věrný!" Mojžíš se rychle vrhl k zemi, klaněl se a řekl: „Pane, jestliže jsem nalezl u tebe milost, ať jde Pán uprostřed nás. Ano, je to lid tvrdé šíje, ale odpusť naši vinu i náš hřích a přijmi nás jako dědictví."

2. ČTENÍ - 2 Kor 13, 11-13

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Korinťanům.

Bratři, žijte radostně, zdokonalujte se, buďte přístupní napomínání, buďte svorní, žijte v pokoji, a Bůh, dárce lásky a pokoje, bude s vámi. Pozdravujte se navzájem svatým políbením. Pozdravují vás všichni věřící. Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství svatého Ducha s vámi se všemi!

EVANGELIUM - Jan 3, 16-18

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl Nikodémovi: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího."

Slavnost Těla a Krve Páně 11. června 2023

1. ČTENÍ - Dt 8, 2-3. 14b-16a

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu: „Pamatuj na celou cestu, po níž tě vedl Hospodin, tvůj Bůh, čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil, aby tě zkoušel, aby poznal, co je v tvém srdci, zda budeš zachovávat jeho příkazy, nebo ne. Pokořil tě, dal ti pocítit hlad a nasytil tě manou, kterou jsi neznal ani ty ani tvoji otcové, aby tě poučil, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk může žít vším, co vychází z Hospodinových úst. Nezapomeň tedy na Hospodina, svého Boha, který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví, který tě vedl po velké a strašné poušti, kde byli ohniví hadi a štíři, po pustině bez vody, který pro tebe vyvedl vodu z nejtvrdší skály, který tě sytil na poušti manou, kterou tvoji otcové neznali."

2. ČTENÍ - 1 Kor 10, 16-17

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korinťanům.

Bratři! Kalich požehnání, který žehnáme - není to účast v Kristově krvi? Chléb, který lámeme - není to účast v Kristově těle? Protože je to jeden chléb, tvoříme jedno tělo, i když je nás mnoho, neboť všichni máme účast na jednom chlebě.

EVANGELIUM - Jan 6, 51-58

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl zástupům: „Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. A chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa." Židé se mezi sebou přeli a říkali: „Jak nám tento člověk může dát jíst svoje tělo?" Ježíš jim řekl: „Amen, amen, pravím vám: Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den. Vždyť mé tělo je skutečný pokrm a má krev je skutečný nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já žiji z Otce, tak i ten, kdo jí mne, bude žít ze mne. To je ten chléb, který sestoupil z nebe; ne takový, jaký jedli naši otcové, a umřeli. Kdo jí tento chléb, bude žít navěky."

ZPRÁVY Z VLASTI

Zprávy od 1. do 20. dubna 2023

Politické události

Zemřela disidentka a chartistka Dana Němcová, bylo jí 89 let

Ve věku 89 let v úterý 11. dubna zemřela jedna z nejvýraznějších osobností československého disentu Dana Němcová. Tuto informaci potvrdila manažerka PR a komunikace Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové Terezie Jenisová.

Němcová byla jednou z prvních signatářů a později i mluvčích Charty 77. Vždy pomáhala slabým a bezmocným. Spoluzakládala Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), tedy organizaci, která pomáhala obětem komunistického bezpráví. Za své názory čelila za minulého režimu pronásledování, výslechům a domovním prohlídkám.

„Vždycky mi byli blízcí lidé ublížení a potřebující pomoc," říkala. Svobodomyslnost, smysl pro spravedlnost a vlastenectví zdědila asi po otci, který byl učitelem. Její osud byl od začátku pohnutý. Již ve svých čtyřech letech se musela s rodiči po Mnichovu stěhovat ze svého domova v pohraničí. Narodila se 14. ledna 1934 v Mostě jako Valtrová. A bylo jí 11, když se tam vrátila. „Na německých domech visely bílé vlajky, což znamenalo, že tam kdokoli může vtrhnout a počínat si tam jako vítěz."

V roce 1953 "unikla" z pohraničí na vysokou školu do Prahy. Studovala psychologii, chodila na bytové semináře profesora Jana Patočky a od něj si odnesla přesvědčení, že nebude žít ve lži. Zde se také seznámila s psychologem a filozofem Jiřím Němcem a roku 1955 se za něj provdala. V šedesátých letech se krátce dostala na Západ. Po srpnové okupaci v roce 1968 ujela s rodinou do Rakouska, ale ještě v listopadu se vrátila. V letech pod nadvládou jedné strany pracovala nějaký čas na foniatrii se svým manželem. A hlavně rodila děti, za 11 let jich měla sedm: „Měla jsem pocit, že to je to nejlepší, co se dá v té době dělat. Tomu režimu jsem vychovala sedm vší do kožichu," řekla kdysi.

Říkala, že o své děti se v té době ale nebála: „Lidi se o ně postarali, věděla jsem to. Já jsem si dokonce ve vazbě vyseděla automatickou pračku, přátelé nám ji koupili."

Z podpory undergroundové skupiny Plastic People of the Universe na konci roku 1976 vznikla Charta 77, ve které Němcová viděla cestu, jak si v době normalizačního režimu po okupaci „zachovat identitu a důstojnost". V roce 1979 byla šest měsíců vězněna v Ruzyni a následně podmínečně odsouzena ke dvěma letům odnětí svobody za podvracení republiky.

Poté jako nepřítel socialistického státu směla pracovat jen jako uklízečka a domovnice. Součástí jejího života se staly výslechy a domovní prohlídky: „Když v pět ráno zazvonil zvonek, bylo to, jako když vás kopne kůň, chodily domovní prohlídky." Zatčena byla i v době „Palachova týdne" v lednu 1989.

Po revoluci 1989 krátce působila jako poslankyně Federálního shromáždění, hlavně ale pokračovala v obraně lidských práv a v pomoci slabým či bezmocným. Společně s Olgou Havlovou stála od počátku ve Výboru dobré vůle, který dodnes pomáhá lidem se zdravotním postižením, opuštěným dětem, seniorům a nemocným. V roce 1992 založila Poradnu pro uprchlíky a Centrum pro otázky migrace, o šest let později dostala od prezidenta Václava Havla Medaili Za zásluhy 1. stupně. Mezi ocenění její práce patří i Cena Arnošta Lustiga či čestné občanství hlavního města Prahy.

Věk přijímala jako „zajímavý experiment". Definitivní. „Připomínám si to, co jsem si říkala jako holka. Varuju se toho, abych hekala, abych, pokud nemusím, nezatěžovala své okolí, abych to zvládla sama."

„Dana Němcová, žena plného a svobodného života zesnula ve svých 89 letech plna svých dnů, jak je psáno. Poctivá, statečná, srdcem a oběma rukama bez váhání vždy připravena k dobrým a odvážným věcem. Kolik lidí se na ni mohlo spolehnout a v jak těžkých situacích," připomněl Sedláček, který se s Němcovou znal od roku 1970.

V centru Prahy se konal protest „proti bídě", demonstrovalo se i před Strakovou akademií

Na Václavském náměstí v Praze proběhla v neděli 16. dubna odpoledne „demonstrace proti bídě", akci pořádala mimoparlamentní strana PRO. Po projevech před Národním muzeem se účastníci vydali na pochod ke Strakově akademii. Protest se vyslovoval proti vládní politice i českému členství v euroatlantských strukturách.

Organizátor demonstrace a předseda strany PRO Jindřich Rajchl řekl, že demonstranti nechtějí sundávat ukrajinskou vlajku z Národního muzea; právě pokus o odstranění ukrajinských barev z muzejní instituce přitáhl pozornost k podobné demonstraci, kterou PRO v centru Prahy pořádalo v březnu.

Podstata protestu byla podle Rajchla namířená proti současné vládě premiéra Petra Fialy (ODS) a tomu, jak řeší aktuální ekonomickou situaci země. Mezi řečníky byli mimo jiné předseda Asociace samostatných odborů Bohumír Dufek, choreograf Petr Zuska, předseda Českého svazu letectví Václav Vašek nebo právník a někdejší zdravotnický expert Pirátů Ondřej Dostál.

Řečníci kritizovali vládu mimo jiné kvůli nedostatku některých léků, plánovanému zrušení letiště v Líních u Plzně, cenám energií nebo deficitu státního rozpočtu. Dále pak za podporu Ukrajiny zbraněmi nebo členství Česka v NATO. Video se zdravicí poslala senátorka Jana Zwyrtek Hamplová (za Nezávislé).

Podle informací ČTK bylo náměstí hustě zaplněné po Opletalovu ulici a ve střední části stáli lidé až k Jindřišské ulici. Protestující měli české vlajky a transparenty s nápisy jako „Pryč z NATO", „Ne válce" nebo „prolhaná vláda a média". Při skandování nejčastěji volali po demisi vlády, kterou Rajchl označil za sebranku.

„Jsme připraveni jako vláda jednat, jsme připraveni jako vláda naslouchat zájmům, ať už sociálních partnerů, nebo různých sociálních skupin, ale jestli si někdo myslí, že budeme jednat pod tlakem a budeme ustupovat jenom proto, že někdo vyjde do ulic, tak to určitě dělat nebudeme," uvedl na adresu demonstrantů premiér Fiala.

Demonstranti následně zamířili ke Strakově akademii. Bě-

hem odchodu z náměstí se podle informací ČT odehrála slovní potyčka mezi protestujícími a jejich názorovými odpůrci. Incident se obešel bez policejního zásahu. Samotný pochod trval zhruba hodinu. Při příchodu k vládní budově, kterou hlídali policisté, skandovali „demisi" nebo „hanba vládě". Kolem Strakovy akademie chtěli vytvořit lidský řetěz, k tomu však nakonec nedošlo.

Zhruba půl hodiny po příchodu demonstrantů vystoupili organizátoři demonstrace s dalšími projevy. Kritizovali v nich kabinet za plánované rušení poboček pošt, za zavedení datových schránek podnikatelů nebo za plán na zavedení korespondenční volby.

Vyzývali také k tomu, aby protestující zůstali u sídla vlády přes noc, aby podepisovali petice a aby dali straně PRO šanci v evropských volbách. Podle policejního prezidenta Martina Vondráška na akci dohlíželi kromě uniformovaných policistů také jejich kolegové v civilu. Jednalo se zhruba o dvě stě policistů a třicet příslušníků antikonfliktního týmu, jejich hlavním cílem bylo předcházet případným střetům, dodal mluvčí Daněk. Do Prahy přijely i policejní posily z jiných krajů, šlo především o členy antikonfliktního týmu.

Zhruba hodinu po zahájení akce na Václavském náměstí policisté předvedli jednoho muže, který po demonstrantech hodil plechovku.

Protestu se podle politologa Miloše Gregora z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně účastnili lidé, kterým jsou mnohdy cizí demokratické hodnoty a principy. Uvedl to ve vysílání ČT24. „Chodí tam lidé, kteří o sobě říkají, že jsou nespokojení s tím, jak si stávající vláda počíná v době energetické krize nebo vysoké inflace," popsal Gregor.

Pavel Maškarinec z Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem doplnil, že demonstranti nejsou podle něj názorově jednotní. „Je tam část obyvatel, kteří se opravdu obávají o svou budoucnost," doplnil politolog Maškarinec.

Ekonomika

Změny DPH pocítí lidé s nízkým příjmem, vzroste inflace, míní ekonomové

Plánovaná revoluce DPH (Daň z přidané hodnoty) nadzvedává ze židle české ekonomy. Upozorňují na to, že by šlo o silně proinflační krok, který může silně ovlivnit dosavadní snahy České národní banky i vlády ve vztahu ke zkrocení inflace. Plánované změny navíc případně dopadnou hlavně na nízkopříjmové skupiny. Na finální podobě zatím ve vládní koalici nepanuje shoda.

„V zásadě se tento krok jeví jako snaha, jak narychlo zacelit část vysokého strukturálního schodku. Celkově řešení ale není úplně šťastné. Bojujeme s jednou z nejvyšších meziroční inflací v rámci Evropské Unie. Tu jsme si nejdříve navýšili zrušením superhrubé mzdy a nyní ji znovu podpoříme úpravou DPH," uvedl analytik Vratislav Zámiš z bankovní společnosti Raiffeisenbank.

Případná reforma DPH je součástí vládního plánu snížit v příštím roce schodek státního rozpočtu minimálně o 70 miliard korun. Ministerstvo financí v tomto ohledu navrhuje dvě sazby daně z přidané hodnoty, základní ve výši 21 procent a sníženou čtrnáctiprocentní. Nahradit by měly nynější tři sazby ve výši 21, 15 a 10 procent.

„Jde o výrazné inflační tlaky. Přitom teď se míč v boji s inflací nachází na straně vlády, jež by měla snížit rozpočtové výdaje, čímž i tlak na další cenové vzestupy. Místo toho ale zvýší daň, čímž se zvedne právě i problematická inflace," myslí si ekonom Vladimír Pikora.

Poslední statistická data však ukazují na relativně silný meziroční pokles maloobchodních tržeb. Analytici tak i proto upozorňují, že výrobci nemusí po nějaký čas zvyšovat své ceny, aby alespoň z části vykompenzovali negativní dopady růstu DPH a udrželi si tak své zákazníky. To ale podle nich zároveň nemění nic na tom, že tlak na další růst inflace tu v případě aplikace těchto změn do praxe bude.

„Směr je jasný. V současných snahách o rychlé snížení inflace to představuje další brzdu. Pořád platí, že větší pozornost by měla být mířena na stranu výdajů, kde na Ministerstvu financí zatím chybí odvaha pustit se do méně populárních, za to podstatně více potřebných kroků, které povedou ke snížení strukturálního deficitu," doplňuje Vratislav Zámiš.

Přesun DPH z 10 na 21 procent plánuje vláda u ubytovacích služeb, vodného a stočného, tepla, opravy obuvi, kožených výrobku a kol a také u sportovních a kulturních akcí. Zvýšit DPH z 10 na 14 procent pak chce ministerstvo například u léků, veřejné dopravy, stravovacích služeb, knih, novin a časopisů a bezlepkových výrobků.

Analytici ale také upozorňují, že tyto změny vyšší měrou dopadnou hlavně na nízkopříjmové skupiny, v jejichž případě se zdražení základních potřeb projeví větším negativním dopadem na jejich celkový nákupní koš. „Některé skupiny lidí, jako jsou třeba důchodci, kteří užívají třeba více léků než zbytek populace, najednou pocítí vyšší růst výdajů," komentuje důsledky Pikora.

Podobně to vidí i Petr Bartoň, který je hlavním ekonomem společnosti Natland. „Po Dánsku, které nemá sníženou sazbu žádnou, se staneme zemí s druhým největším zdaněním té spotřeby, která dominuje v košíku sociálně slabších občanů; takzvaných nezbytností. Jde o jídlo, energie nebo třeba léky. Situace je tak extrémní, že naše snížená sazba bude vyšší nejen než nejnižší sazba, ale dokonce i než obě snížené sazby v ostatních zemích Evropské unie," uzavírá Bartoň.

Praha má druhou nejlepší MHD na světě, říká průzkum. Předstihl ji jen Berlín

Praha má druhý nejlepší systém Městské hromadné dopravy (MHD) na světě, vyplývá z průzkumu, který provedl vydavatel turistických průvodců Time Out. Lepší bylo jen německé hlavní město Berlín. Průzkum zkoumal, jak jsou obyvatelé měst s jejich MHD spokojení, 96 procent Pražanů odpovědělo pozitivně.

Do průzkumu se zapojilo 20 tisíc lidí v 50 městech a z nich Time Out vybral 19 nejlepších. Do první desítky se dostali pouze zástupci Evropy a Asie, Evropu kromě Berlína a Prahy zastupuje ještě Kodaň na čtvrtém místě, Stockholm na pátém a Amsterdam na desátém.

„V našem průzkumu úctyhodných 96 procent obyvatel Prahy uvedlo, že v jejich městě se dá veřejnou dopravou snadno jezdit. A není to jen pohodlné, ale také velice působivé," napsal Time Out na svém webu. Upozornil na to, jak skvělý

výhled na historické památky je z některých linek tramvaje a také na estetické kvality pražského metra.

Velkou chválu si vysloužila i asijská města - nejvýše na žebříčku skončilo Tokio na třetím místě. V první desítce je také Singapur, Hongkong, Tchaj-pej a Šanghaj.

Koruna stále posiluje. Je nejsilnější vůči euru téměř za patnáct let

Česká měna je aktuálně nejsilnější k euru téměř za 15 let a k dolaru za více než rok. Vůči euru zpevnila proti předchozímu závěru o 15 haléřů na 23,34 Kč/EUR, což je nejnižší kurz od konce července roku 2008.

K dolaru si koruna polepšila o 27 haléřů na 21,26 Kč/USD. Silnější byla k měně USA naposledy loni v únoru. Vyplývá to z údajů portálu Patria Online.

Koruna postupně posiluje k oběma hlavním světovým měnám už od loňského podzimu, kdy ještě kurz k euru činil téměř 24,70 Kč/EUR, a kurz k dolaru byl dokonce přes 25,70 Kč/USD. Už letos v únoru se koruna dostala na nejsilnější kurz k euru od léta 2008. Letos v první polovině března pak zaznamenala česká měna k euru i dolaru krátkodobé oslabení, ale v posledních týdnech opět zpevňuje.

Úřad práce ČR zveřejnil údaje o nezaměstnanosti, podle kterých podíl lidí bez práce v Česku letos v březnu klesl proti únoru o dvě desetiny procentního bodu na 3,7 procenta. Předtím osm měsíců v řadě rostl, nebo stagnoval.

Kurzovní lístek 18. 4. 2023 (střed)

EUR, 1 23,375
Kanada, 1 16,929
USA, 1 21,312

Kultura

Žánrové ceny Magnesia Litera získala Geislerová i Šmehlík

Letos poprvé se vyhlášení vítězů knižních cen Magnesia Litera rozložilo do dvou večerů. Organizátoři totiž zavedli tři nové kategorie: Litera za detektivku, fantastiku a humoristickou knihu. Z Knihovny Václava Havla si cenu odnesl Martin Mach Ondřej s Lelou Geislerovou, Vilma Kadlečková a František Šmehlík.

Litera za detektivku náleží Šmehlíkově knize Šelma, ve které se řeší vražda investigativního novináře a jeho partnerky. „František Šmehlík vytvořil seversky laděnou detektivku s prvky politického thrilleru, který neztrácí od začátku nasazené tempo a graduje několika překvapivými odhaleními. Román vyniká kromě jiného zajímavě vykreslenou postavou olomoucké vyšetřovatelky Laury Ara i střízlivě popsanou prací policie," vyzdvihla porota na knize, která je první v plánované trilogii.

Nejlepší z žánru fantastika podle porotců v uplynulém roce byla taktéž kniha z produkce nakladatelství Argo: Mycelium VIII: Program apokalypsy od Vilmy Kadlečkové. „Dílo žánrově osciluje mezi sci-fi a politickým thrillerem, ale zahrnuje množství úvah nad současnými tématy – mimo jiné o roli církve a náboženství v našich životech, o paradoxu výjimečnosti, která nikdy nepřichází zadarmo, nebo o odvěkém boji moci a zodpovědnosti, kterou tato moc nese," píší porotci a označují autorku za tvůrkyni „milníku české fantastiky", který se může hrdě měřit se zahraničními tituly.

Poslední žánrová Litera, za humoristickou knihu, zamířila do rukou Martina Macha Ondřeje a Lely Geislerové, kteří společně knižně vydali komiksové mikropříběhy Zen žen. Nakladatelsky se u projektu spojila nakladatelství Labyrint a Paseka. „Přímo pod rukama výtvarnice a autora většiny námětů nečekaně vyrůstají skvělé gagy, pobaví nás nelogické, a přesto reálné, reakce postav, které překvapivě vyústí v chápavý životní nadhled. Dramatičnost tu jemně zvýrazňuje trojité zvětšování, přibližování týchž realistických obrázků, u nichž se změní třeba jen pohled lidských očí," stojí v odůvodnění nominace.

Kultura

České hokejistky obhájily světový bronz na mistrovství světa v Bramptonu v Kanadě

Bronzové světové medaile se znovu stávají majetkem českých hokejistek. V napínavém zápase o třetí místo sice prohrávaly, nakonec ale přetlačily Švýcarky 3:2. Dvěma góly k výhře přispěla Denisa Křížová, branku přidala i Michaela Pejzlová.

České hokejistky se do švýcarských soupeřek pustily s velkou vervou a od začátku zasypávaly gólmanku Braendliovou hojným počtem střel. To pro ni ale nebylo nic nového, už v semifinále proti Kanadě zneškodnila čtyřiapadesát střeleckých pokusů. To Škodová na druhé straně si poprvé sáhla na puk až v polovině prvního dějství, když se Švýcarky osmělily ve vlastním oslabení. Krátce nato se dostaly Švýcarky poprvé k přesilovce a na rozdíl od českých hráček, které předchozí početní výhody využít nedokázaly, kapitánka Stalderová otevřela skóre. Vedení ale českým soupeřkám dlouho nevydrželo, když po pár vteřinách srovnala Křížová. Do šaten šly ve veselejším rozpoložení Česky, o což se nekompromisní ranou postarala Pejzlová.

Festival neproměněných šancí pokračoval i ve druhé dvacetiminutovce. A švýcarské hráčky dokázaly opět trestat. Z teprve páté střely na branku totiž v devětadvacáté minutě skórovala Lutzová, která využila neshody mezi brankářkou Škodovu a Pejšovou.

Vyrovnání mělo na Česky negativní vliv, přesto se opět dokázaly dostat do tlaku a posléze si i vzít vedení zpět na svoji stranu. Necelé tři minuty před koncem druhé třetiny se podruhé v utkání přesně trefila Křížová.

Zatímco se před arénou kanadské hokejistky podepisovaly fanouškům před nadcházejícím finálovým utkáním proti USA, pokračovaly Česky v převaze i ve třetí části. V první pětiminutovce v podstatě nepustily Švýcarky z vlastního obranného pásma, ale odskočit ve skóre se jim dlouho nedařilo.

Švýcarky se do útoku dostávaly jen velmi sporadicky, po jedné takové situaci ale předvedla efektivní obranný zákrok Lásková. Stejná hráčka krátce nato usedla na trestnou lavici a po necelé půlminutě ji následovala Křížová. Svěřenkyně trenérky MacLeodové ale nepříjemné chvíle ustály.

Škodová se prvního zákroku ve třetí třetině dočkala až něco málo přes minutu před jejím koncem, to už Švýcarky hrály bez brankářky. Závěr si už ale Česky zkušeně pohlídaly a obhájily bronzové medaile.

"Gratuluji hokejistkám k bronzu na MS. Obhajoba třetího místa je potvrzením pozice nejlepšího evropského týmu a to považuji za velký úspěch," vzkázal bleskově po závěrečné siréně šéf tuzemského hokeje Alois Hadamczik.

Podle zpráv z internetu
Připravila Dominika Brabcová

CÍRKEV DOMA A VE SVĚTĚ

Lékaři a právníci z pětasedmdesáti zemí odmítají náhradní mateřství

Prohlášení z Casablancy, podepsané stovkou osobností z pětasedmdesáti zemí, vyzývá k přijetí mezinárodní úmluvy zakazující praxi tzv. náhradního mateřství.

Celosvětový zákaz náhradního mateřství a zahájení procesu vedoucího k přijetí mezinárodní úmluvy závazné pro státy, které ji ratifikují: to je jádro „Casablanské deklarace", kterou před několika dny podepsala stovka právníků, lékařů, psychologů a sociologů 75 národností, kteří se sešli v Maroku. Tato země nebyla vybrána náhodou, neboť zakazuje praxi tzv. náhradního mateřství, což je fenomén, který se stal legálním ve 20 z 212 zemí světa – v Austrálii, čtyřech státech USA, Velké Británii, Kanadě, Bělorusku, Rusku, na Ukrajině, v Kazachstánu, Gruzii, Indii, Izraeli, Mexiku, Nepálu, Thajsku, Guatemale, na Kypru, v Řecku, Belgii a na Islandu.

Signatáři deklarace uvádějí, že jsou si vědomi „utrpení lidí, kteří nemohou zplodit potomka", nicméně jsou přesvědčeni, že náhradní mateřství „podkopává lidskou důstojnost a přispívá k tomu, že se z žen a dětí stávají komodity", a proto žádají všechny státy, aby ho „odsoudily ve všech jeho způsobech a formách, ať už je placené či nikoli, a aby přijaly opatření k jeho potírání". V tomto ohledu je pro státy formulováno šest doporučení: zakázat náhradní mateřství na jejich území, odmítnout jakoukoli právní hodnotu smluv v této oblasti, stanovit sankce jak pro zprostředkovatele mezi náhradními matkami a budoucími rodiči, tak pro ty, kteří se k této praxi uchylují ve své zemi nebo v zahraničí a jednat o „přijetí mezinárodního právního nástroje vedoucího k všeobecnému zrušení náhradního mateřství".

V Římě byl otevřen Památník nových mučedníků posledního století

V kryptě baziliky svatého Bartoloměje na Tiberském ostrově, jež svatý Jan Pavel II. symbolicky zamýšlel věnovat křesťanům, kteří zemřeli pro svou víru ve 20. století, jsou veřejně vystaveny desítky relikvií a předmětů mučedníků z pěti kontinentů. Novou expozici vytvořila komunita Sant´Egidio s podporou chicagské arcidiecéze.

Ornát arcibiskupa Óscara Romera zavražděného v San Salvadoru v roce 1980 a štola dona Pina Puglisiho, italského kněze zabitého mafií v Palermu roku 1993. Modlitební kniha Maxmiliána Kolbeho, který zemřel v Auschwitz, či nářadí, s jehož pomocí Charles de Foucauld vybudoval svou poustevnu na Sahaře, ale také breviář otce Jacquese Hamela zabitého džihádisty ve Francii v roce 2016 a liturgické předměty chaldejského arcibiskupa Bulose Faraje Rahho a chaldejského kněze Ragheeda Azize Ghanniho, které v Mosulu zabil Islámský stát. To jsou některé z relikvií a osobních předmětů ze všech kontinentů vystavených v Památníku nových mučedníků, který byl včera z iniciativy komunity Sant'Egidio slavnostně otevřen v Římě v bazilice sv. Bartoloměje na Tiberském ostrově.

Po jubileu roku 2000 si svatý Jan Pavel II. přál, aby se tato bazilika stala místem památky mučedníků 20. století, především obětí nacistické a komunistické totality. V průběhu let byly stovky relikvií darovány a vystaveny v kaplích kostela a nyní, po restaurátorských a přípravných pracích, byl otevřen nový výstavní prostor v kryptě baziliky, v místě, kde se ve starém Římě nacházel chrám a studna zasvěcená bohu lékařství Aeskulapovi. Desítky předmětů a svědectví uspořádaných podle zeměpisných kritérií ukazují, jak na všech místech světa i dnes lidé riskují život pro víru v Krista.

Čeští a moravští seminaristé ministrovali Svatému otci

V sobotu 8. dubna se čeští a moravští seminaristé zapojili do asistence při velikonoční vigilii o slavnosti Zmrtvýchvstání Páně. Papeži Františkovi ve svatopetrské bazilice ve Vatikánu ministrovalo 15 bohoslovců nejen z Papežské koleje Nepomucenum, ale i z Arcibiskupského kněžského semináře v Olomouci.

Seminaristé z České republiky začali svou službu v bazilice sv. Petra již v dopoledních hodinách Bílé soboty při velkém nácviku na Velikonoční vigilii. Pod vedením hlavního papežského ceremoniáře Mons. Diega Ravelliho a jeho pomocníků si každý z bohoslovců osvojoval sobě přidělené úkoly.

Jan Hála, bohoslovec pražské arcidiecéze, popisuje svůj dojem z příprav: „Během nácviku nám byly přiděleny úkoly a osobně to musím hodnotit jako velmi krásný zážitek, kdy se v církvi podařilo vytvořit velmi lidské a milé prostředí. Ceremoniáři, kteří pocházeli z různých národů, byli všichni moc milí."

Před samotnou vigilií se papež František osobně pozdravil s každým seminaristou a byl otevřen i krátkému rozhovoru. Tento moment pomohl k vytvoření příjemné atmosféry ještě před začátkem liturgie. „Svatý otec se s námi hned na začátku setkal. Vyptával se na to, kdo jsme, odkud pocházíme, ze které jsme koleje To nás všechny potěšilo," řekl Jan Hála adodal: „Mě pak z bohoslužby nejvíce zasáhl křest katechumenů. Jednak si tím připomínám vlastní křest, protože jsem byl také pokřtěn v dospělosti, a jednak to bylo hezké znamení univerzality církve, protože křtěnci pocházeli z různých koutů světa a církev, která se v bazilice sešla ke společnému slavení, přijala tyto lidi do svého středu."

Národního pochodu pro život se účastnily tisícovky příznivců

Prahou v sobotu 15. dubna prošel Národní pochod pro život organizovaný Hnutím pro život. Zúčastnily se ho přibližně 4 tisíce lidí a proběhl pod záštitou Hlavního města Prahy a pražského zastupitele Jana Wolfa (KDU-ČSL). V čele průvodu šli policisté, bubeníci s kapelou a účastníci s plachtou a heslem "Milá vládo, je to o prioritách. Na (třetích) dětech se neškrtá." Pochodu a následného shromáždění na Václavském náměstí se zúčastnil i čeští a moravští biskupové: arcibiskup pražský Jan Graubner, předseda ČBK, jeho předchůdce Dominik kardinál Duka, českobudějovický biskup Vlastimil Kročil a pomocný olomoucký biskup Antonín Basler.

Na akci dorazili lidé z celé České republiky. Od 7.00 se konalo shromáždění pro mladé v centru Prahy, poté byla v 11.00 mše svatá v katedrále sv. Víta na Pražském hradě a ve 14.30 byl zahájen Pochod pro život z Klárova, přes Národní třídu až na Václavské náměstí. Účastníci pochodu chtěli upozornit na to, že nejpočetnější skupinou podstupujících potrat jsou ženy, které už mají dvě děti a žijí ve funkčních vztazích. Důvody, proč nechtějí třetí dítě, jsou podle pořadatelů často finanční. V roce 2022 ženy v České republice podstoupily asi 16 500 potratů. Počet dlouhodobě klesá, o deset let dříve jich bylo asi 23 000, za 20 let počet klesl téměř na polovinu.

I když byla akce předem ohlášená, poklidný pochod napadlo několik desítek odpůrců krátce po zahájení na pražském Klárově a v průběhu se opakovaně pokusili zablokovat cestu účastníkům. Podle policejního mluvčího na místě zasahovali policisté a členové antikonfliktního týmu proti desítkám odpůrců, čtyři osoby byly zadrženy.

Podle:
www.cirkev.cz

Svatý týden a Velikonoce v České Misii v Chicagu

Květná neděle - Památka slavného vjezdu Ježíše krista do Jeruzaléma

Velikonoční vigílii začínáme slavností světla

Zelený čtvrtek - umývání nohou vybraným mužům

Slavnost Kristova vzkříšení vrcholí bohoslužbou oběti

Velký Pátek - uctívání Svatého kříže

Pokropení křestní vodou zahajuje ranní mši svatou

Bílá sobota - tichá modlitba u Božího hrobu

Na hod Boží světíme tradičně velikonoční pokrmy

Mnozí farnici přišli do kostela tradičně v národních krojích

Následovala Pomlázková zábava s tradičním koštem vína

Děti na startu sbíráni velikonočních vajíček

Vystaveno bylo a komisi obodováno 44 vzorků bílého a červeného vína

Trávník posetý stovkami vajíček byl vysbírán za dvě minuty

Pro obveselení hraje do pozdního večera místní cimbálová muzika

Šťastné děti - musíme prozradit, že někteří, co nasbírali hodně se dokázali rozdělit s těmi, kdo nasbírali málo

Stáb žen a mužů se postaral o velikonoční hodování - vepřové a kuřecí řízky, pečenou šunku, klobásky, chlebíčky, domácí cukroví, vychlazenou Plzeň atd.

Kristova tunika a kořeny křesťanství v Gruzii

Starobylá země Gruzie leží jižně od Kavkazského horského masivu, sevřena mezi dnešním Ruskem na severu, Tureckem na jihu a Černým mořem na západě. Gruzie se původně jmenovala Iberie. Centrální část Iberie byla zvaná Kartli, což je původ současného názvu země – Sakartvelo. Původní hlavní město Kartli, a tím i celé Iberie, se jmenuje Mtskheta. Toto město je též známé pod jménem „druhý Jeruzalém."

Vraťme se na začátek našeho letopočtu, kdy Jeruzalému v Judeji vládl král Herodes a zemi Kartli král Aderki. Tehdy se také k Židům v Mtskhetě a v celém Kartli dostala zpráva, že do Jeruzaléma přišli králové z Persie, kteří hledali novorozeného chlapce z rodu Davidova, o kterém tvrdili, že je židovský král. Toto podivuhodné dítě našli ve skromné jeskyni v městě Davidově zvaném Betlém. Poté, co mu složili k nohám dary zlata, kadidla a myrhy, se vrátili do své vlasti.

O třicet let později přinesl nějaký muž z Jeruzaléma do Mtskhety toto poselství: „Mladík zvaný Ježíš vyrostl. Nazývá se Synem Božím a káže nám nové učení. Posíláme proto vyslance do každé židovské diaspory, aby neprodleně vyslali do Jeruzaléma učitele náboženství, kteří by posoudili, jak se máme v této záležitosti zachovat."

Na žádost vyslance a doporučení židovského Sanhedrinu byli k cestě do

Elioz kupuje Ježíšovu tuniku od římského vojáka

Jeruzaléma vysláni Elioz z Mtskhety a Longinoz z Karsani. Elioz se narodil ve zbožné rodině. Jeho matka uvěřila novému Ježíšovu učení, které proniklo až daleko za hranice Jeruzaléma. Věděla však také o napětí, které toto učení mezi lidmi způsobilo. Jeruzalém byl tehdy okupován Římany, a ti neváhali potlačit jakékoli nepokoje a zlikvidovat jejich příčinu. Když matka vypravovala Elioze na cestu, se slzami v očích ho prosila, aby se nezapletl do žádné násilnosti vůči Ježíšovi.

Stalo se ale, čeho se nejvíce obávala: římské úřady odsoudily Ježíše k smrti, a to veřejnou popravou ukřižováním. V té samé chvíli, kdy římští vojáci přibíjeli Ježíše na kříž na Golgotě, cítila Eliozova matka, přes vzdálenost dvou tisíc kilometrů, na svém těle každý úder kladiva. Vykřikla s úzkostí: „Sbohem, židovské království! Zabitím svého spasitele a vykupitele jste se nyní stali svými vlastními soudci!" Pak vydechla naposled.

Jak víme z evangelií, vojáci, kteří Ježíše ukřižovali, si mezi sebou rozdělil jeho šaty. Zbývala Ježíšova tunika utkaná v jednom kuse beze švů. Vojáci se dohodli, že ji neroztrhají, ale budou o ni losovat, komu připadne. Elioz z Mtskhety a Longinoz z Karsani byli při tom. Tuniku od vojáka, který ji vyhrál, odkoupili a s velkou úctou ji odvezli do Mtskhety. Po svém návratu do vlasti se Elioz setkal se svou sestrou Sidonií a ukázal jí Ježíšovu posvátnou tuniku. Ta s velkou bolestí vyslechla vše o Ježíšovi a jeho ukřižování. Když si pak tuniku přitiskla k prsům, puklo jí vzrušením srdce a vydechla naposled.

Zpráva o tajemné moci svaté tuniky se rozšířila jako blesk v celé Mtskhetě. Lidé jí začali připisovat mnoho zázraků. Když se o tom dověděl Král Aderki, zatoužil Kristovu tuniku získat. Mrtvá Sidonie ji však stále svírala na prsou a nebylo možné ji z jejího objetí dostat ani násilím. Tak musel nakonec Elioz pohřbít vlastní sestru společně s drahocennou tunikou. Za čas vyrostl na hrobě Sidonie mohutný cypřiš.

Mezitím od ukřižování Božího Syna Ježíše v Judeji uplynul nějaký čas. Počet

Svatá Sidonie gruzínská svírá před smrtí na prsou Kristovu tuniku

Ježíšových příznivců značně prořídl. Věrni zůstali jen nejbližší učedníci, kteří – jako svědci jeho zmrtvýchvstání – vzkříšeného Krista viděli na vlastní oči a svýma rukama se ho dotýkali. Ti zůstali pevní ve víře, že Ježíš je Kristus, Židy očekávaný Mesiáš. Když po Ježíšově nanebevstoupení setrvávali společně s Ježíšovou Matkou Marií na modlitbách, sestoupil na ně o Letnicích Duch Svatý, a byli posíleni v odhodlání hlásat evangelium.

Dle tradice losovali po Letnicích Kristovi učedníci, kam má kdo jít hlásat evangelium. Evangelizaci Gruzie si měla vylosovat sama Matka Boží. Pán Ježíš jí ale zjevil, že není jeho vůle, aby tam kázala. „Byla jsi pověřena ochranou gruzínského národa," řekl, „ale úloha evangelizovat tuto zemi náleží mému učedníku Ondřejovi. Dej mu s sebou obraz svého obličeje neudělaný lidskou rukou, který ochrání gruzínský lid až do konce světa!"

Podle vůle Boží a s požehnáním Matky Boží se vydal sv. apoštol Ondřej na cestu do Gruzie, aby tam kázal křesťanskou víru. Nejprve přišel od jihozápadu do gruzínské oblasti Atchara a potom kázal evangelium ve všech dalších částech Gruzie. Když uspořádal celkovou

strukturu gruzínské církve, vrátil se do Jeruzaléma. Při druhé návštěvě Gruzie doprovázeli apoštola Ondřeje apoštolové Matěj a Šimon Kananejský.

Od těch dob uplynulo mnoho let. Pod tlakem perských uctívačů ohně a jiných pohanských kultů se vzpomínka na Krista z mysli gruzínského lidu ponenáhlu vytratila.

Teprve později, na počátku 4. století, se dostala do Kartli podle vůle Boží a s požehnáním Matky Kristovy panna jménem Nino, aby tam kázala křesťanskou víru. Sv. Nino se narodila v Kapadocii římskému generálu Zabulonovi, příbuznému sv. Jiří, a Zuzaně, sestře jeruzalemského patriarchy Houbnala I. Ten se postaral o její tradiční náboženskou výchovu a zasloužil se o její cestu do Říma. Tam se Nino rozhodla, že půjde hlásat evangelium do Iberie, kde měla podle tradice spočívat Kristova tunika.

Ve snu se jí zjevila Panna Maria, podala jí kříž z révových větviček a pravila: „Jdi do Iberie, zvěstuj evangelium Ježíše Krista, a najdeš milost před Hospodinem. Já ti budu štítem proti všem nepřátelům viditelným i neviditelným. Silou tohoto kříže postavíš v zemi spásný prapor víry v mého milovaného Syna a Pána.“ Když se Nino z tohoto vidění probudila, měla v rukou dvě větvičky vinné révy. Ty svázala do tvaru kříže vlastními vlasy, a tento kříž je dodnes symbolem gruzínských křesťanů. Krátce poté vstoupila svatá Nino z jihu na území Iberie a dostala se až do hlavního města Mtskhety.

Svatá Nino s křížem z révových větviček svázaným jejími vlasy

Tam se usadila na okraji královské zahrady, v domku královského zahradníka obehnaném ostružiním. Svatá Nino se vyptávala na Ježíšovu tuniku, ale nikdo si nemohl vzpomenout, kde by se dochovala. Při svém pátrání se dostala až k potomkům Elioze, který kdysi Kristovu tuniku koupil od římského vojáka. Byl to židovský velekněz Abiatar a jeho dcera Sidonie. Oba dva pak svatá Nino obrátila na křesťanskou víru.

Začátkem 4. století, když se do Gruzie uchýlila svatá Nino ve svém hledání po Kristově tunice, vládl zemi Kartli král Mirian III. Jako jeho předchůdci uctíval bůžka Armazi, ale v hloubi srdce ho něco přitahovalo k víře, kterou kázala Nino. Jeho manželka, královna Nana, byla dcerou slavného vojevůdce z řecké enklávy v Pontu. Vlivem své ženy byl král vystaven ranému poznání křesťanské víry od Řeků.

Svatá Nino byla od Boha obdařena darem uzdravování, a mnohé také uzdravila ve jménu našeho ukřižovaného spasitele a milostí kříže, který jí darovala Matka Boží. Jednou chodila jakási matka dům od domu a hledala pomoc pro své nemocné dítě. Přišla i k Nině. Ta přiznala, že sice nezná přirozený lék, ale že Ježíš Kristus, kterému se klaní, může okamžitě vyléčit jakoukoliv nemoc. Od nešťastné matky si vzala nemocné dítě, položila je na své lůžko, klekla si vedle a vroucně se modlila za jeho uzdravení. Dítě se vskutku okamžitě uzdravilo a pověst o zázraku se rychle roznesla.

Doslechla se o ní i královna Nana, která vážně onemocněla, ale žádný lékař jí nebyl schopen pomoci. Než ztratila poslední naději, požádala královna o pomoc svatou Nino a poprosila ji o přímluvu u Boha. Aby dokázala svou důvěru, nechala se k ní sama donést na nosítkách. Nino na jejím těle udělala révovým křížem znamení kříže a modlila se vroucně za královnino uzdravení. Tato modlitba byla vskutku vyslyšena a královna Nana přijala křesťanskou víru za svou. K jejímu obrácení přispělo i to, že Nino odmítla královskou odměnu za uzdravení s tím, že je dost bohatá v Ježíši, který pro ni v nebi chystá odměnu větší.

Anděl vrací životodárný sloup vytesaný z cypřiše, který vyrostl nad hrobem sv. Sidonie, pochované s Kristovou tunikou v náručí, na původní místo

Král Mirian III. měl sice radost z uzdravení své ženy, ale ne již z jejího obrácení a z požadavku, aby i on přijal křesťanskou víru. Avšak ten setrvával dál v uctívání pohanských bohů a praktikování ďábelských kultů. Jednou, když byl na lovu na hoře Tkhoti poblíž Mtskhety, ho uchvátil zlý duch žhavou touhou zlikvidovat všechny křesťany, a hlavně svatou Nino. Najednou se ale slunce zatmělo a krále obklopila tma. Vyděšený král se obrátil s modlitbou na své pohanské bohy, aby ho z té hrůzy zachránili, ale jeho modlitba nebyla vyslyšena. V naprostém zoufalství se pak začal modlit k ukřižovanému Synu Božímu, kterého hlásala svatá Nino. Stal se zázrak: tma zmizela a slunce se rozsvítilo jako předtím. Král zvedl ruce a vykřikl: „Vpravdě jsi Bůh Ty, kterého hlásá Nino, jsi Bůh bohů a král králů!“

Zakrátko na to se král Mirian setkal se svou družinou. Po návratu do hlavního města se okamžitě vydal k svaté Nino, aby ho v křesťanské víře vzdělala. Ta ho uchvátila vyprávěním o Ježíši tak, že vyslal na její doporučení posly k císaři Konstantinovi do Byzance s žádostí o misionáře a biskupa, aby pokřtili lid v zemi Kartli. Přitom král Mirian také požádal o architekty, aby postavili kostely. Král Mirian vyhlásil křesťanství jako oficiální náboženství Iberie v roce 327.

Životodárný sloup v katedrále Svetitskhoveli

Aby kněží, kteří přijedou z Konstantinopole, měli kde sloužit bohoslužby, začal král Mirian hned se stavbou prvního kostela v roce 324. V královské zahradě rostl mohutný cypřiš, z jehož větví a kmene se mohlo zhotovit sedm sloupů, které by podpíraly klenbu kostela. Strom byl pokácen a z jeho větví bylo již vytesáno a vztyčeno šest sloupů. Sedmý sloup z kmene cypřiše ale nebylo možné přesunout z místa, kde byl vytesán.

Svatá Nino a její učedníci se modlili celou noc a za svítání spatřili, jak anděl, obklopený září, sestoupil z nebe, zvedl sloup, který byl ozářený svatozáří hvězd, a přenesl ho na místo původního pařezu jako jeho základ. Z pod tohoto základu sloupu začala vytékat sladce vonící myrha. Celé obyvatelstvo Mtskhety se pak shromáždilo na místě, kde byl zázračný sloup postaven, aby poděkovali Bohu a přijali požehnání. K životodárnému sloupu začali přicházet nemocní, kteří byli uzdraveni, slepí, kterým se vrátil zrak, a ochrnutí, kteří začali chodit. Jméno katedrály Svetitskhoveli v gruzínštině sestává ze 'sveti' (sloup) a 'tskhoveli' (životodárný). Svatá Nino působila na území království a šířila křesťanství až do své smrti okolo roku 338.

Katedrála Svetitskhoveli v Mtskhetě

V té době přijel z Konstantinopole do Mtskhety biskup Jan s doprovodem. Konstantin Veliký po něm poslal několik cenných darů nově obrácenému králi Mirianovi a jeho lidu. Mezi nimi byl kříž, ikona Krista spasitele, zlomek dřeva z místa na kříži našeho Pána, kde spočívaly jeho nohy, a jeden z hřebů, kterými byl Kristus přibit na kříž.

Na soutoku řek Mtkvari a Aragvi v Mtskhetě byli král a královna, celý královský dvůr a všechen lid Kartli pokřtěni. Po slavném křtu vyrazili biskup Jan a jeho družina z Konstantinopole směrem na jih Gruzie, do vesnice Erusheti. Tam postavili kostel a darovali křesťanské komunitě hřeb z ukřižování našeho Pána. Brzy poté začali stavět chrám v Manglisi, ve kterém umístili zlomek dřeva z Kristova životodárného kříže.

Král Mirian chtěl uchovat něco z nových relikvií v hlavním městě, ale svatá Nino mu řekla, že jeden z nejposvátnějších předmětů, tunika našeho spasitele, se v Mtskhetě již nalézá. Král zavolal kněze Abiatara a vyptával se ho na tuniku. Velmi se zaradoval, když mu Abiatar potvrdil, že Kristova tunika je v náručí svaté Sidonie, která je pohřbena pod pařezem cypřiše, který nyní slouží jako životodárný sloup. To krále Miriana velmi potěšilo.

Tenkrát vyrostl bujný, sladce vonící, zázračný strom na hoře nad Mtskhetou. Na návrh biskupa Jana nařídil princ Revi, syn krále Miriana, strom pokácet a z jeho dřeva udělat kříž. Strom byl pokácen a znovu zasazen, bez kořenů, do země vedle kostela, který se právě stavěl. Po třicet sedm dní si strom zachoval svůj původní vzhled – ani jeho listy nevybledly a neuvadly. Po sedmatřiceti dnech vznikly z jeho dřeva tři kříže.

Mnoho dní po tomto zázraku viděli lidé z Mtskhety každou noc ohnivý kříž, obklopený hvězdami, jak svítí nad kostelem. Ráno se dvě hvězdy pohnuly od kříže opačným směrem - jedna na západ a druhá na východ. Ohnivý kříž pak nejprve zamířil na sever, na nějakou dobu se zastavil nad kopcem na druhé straně řeky Aragvi, a pak zmizel. Svatá Nino poradila králi Mirianovi, aby vztyčil jeden z tří křížů na západě, na hoře

Klášter Jvari nad soutokem řek Aragvi a Mtkvari

Tkhoti, a druhý na východě, ve vesnici Ujarma. Protože nebylo jasné, kde by měl třetí kříž stát, modlil se král Mirian k Pánu, aby mu to místo odhalil. Pán jeho modlitbu vyslyšel a poslal anděla, aby mu to místo ukázal. Byl to skalnatý ko-pec na sever od hlavního města, na sou-toku řek Aragvi a Mtkvari. Dnes se tento kopec nazývá Jvari (Kříž) a jeho vrcholek zdobí krásný kostel kláštera Jvari. Ve chvíli, když byl na vrcholku vztyčen kříž, se rozpadly všechny modly v Mtskhetě na kousky.

Náhrobek krále Miriana III. a královny Nana

Před svou smrtí požehnal král Mirian svému dědici, princi Bakarovi, a naléhal, aby zasvětil svůj život Nejsvětější Trojici a neustále bojoval proti modlářům. Pak pokojně zesnul v Pánu. Podle své vůle byl svatý král Mirian pohřben v horním kostele, v klášteře sv. Nino, který se nachází v obci jména Samtavro. Král byl totiž příliš skromný, než aby se nechal pohřbít v dolním kostele, v katedrále Svetitskhoveli, v kterém se nachází životodárný sloup. Královna Nana zesnula o dva roky později a byla pohřbena vedle svého manžela.

S pomocí zdrojů na internetu sestavil David Tománek, Michigan

Maják Thridarangar

Maják Thridarangar se nachází nedaleko Islandu. Stojí na 40 metrů vysoké skále. Ptáte se, jak se sem dostal? Byl postaven v roce 1939 a vrtulníky se staly běžnými až po druhé světové válce. Žil tu správce majáku. V roce 2001 byla provedena velká oprava a maják přešel na automatický režim. Nyní je na skále dokonce plošina vrtulníku.

V roce 1939 však byla stavba prováděná ručně. Tři horolezci dokázali postavit celý maják jen s pomocí ručního nářadí. Nejdříve museli dopravit všechno nářadí a stavební materiál nahoru. Při tom bylo nutné vyšplhat na téměř kluzkou skálu. Při prvním výstupu to měli nejtěžší - nedosáhli na okraj útesu. Tak se jeden horolezec postavil na ramena druhého a vytáhl třetího. Postavili si pak systém kladek a dovezli sem v člunech a vytahali nahoru veškerý stavební materiál a nářadí. Horolezci stavěli maják jeden měsíc a celou tu dobu žili nahoře ve stanu. Podmínky byly extrémně nebezpečné. Kluzké skály, déšť a silný vítr. Nesměli jste uklouznout, jinak byste okamžitě sletěli do ledového oceánu. Tak vidíte, co všechno člověk dokáže, když chce, za pouhý měsíc..

Do redakce zaslal Václav Solfronk
ze Silver Spring, MD

Srdečné blahopřání

Darině Arvajovičové,

která 23. května 2023 oslaví významné životní jubileum

Ó, Mária bolestivá, naša ochrana,
slovenský náš národ volá: Pros za nás Boha.
Ty si Mať dobrotivá, Patrónka ľútostivá,
oroduj vždy za náš národ u svojho Syna.

Matka drahá, spomni na nás tu pod Tatrami,
verní sme my svätej Cirkvi, prebývaj s nami!
Ty si Mať dobrotivá, Patrónka ľútostivá,
oroduj vždy za náš národ u svojho Syna.

Milá Darinka, při oslavě Vašich kulatých narozenin Vám chceme srdečně poděkovat za Vaši dlouholetou vytrvalou službu v naší České misii, kde Slováci, Moravané a Češi žijeme jako jedna rodina. Děkujeme Vám za předčítání Božího slova v rodném slovenském jazyce, za zpěv v chrámové schole, za organizování liturgie a modlitebních skupin, za vyučování náboženství, za činnost v Misijní radě, za zajišťování školení pro mravní ochranu mládeže, za organizování úklidu kostela i za pomoc při nesčetných akcích naší misie. Kéž je Vám za Vaši nezištnou a obětavou práci Pán Bůh hojným odplatitelem.

Do dalších let života Vám v modlitbách vyprošujeme ochranu Sedmibolestné Panny Marie, patronky Slovenska, aby Vás vzala do své náruče a vedla ke svému Synu Ježíši Kristu, a ten aby Vám pomáhal nést Váš každodenní kříž a svlažil Vás rosou své milosrdné lásky a představil Vás Nebeskému Otci. Přejeme Vám dostatek sil a dobré zdraví.

Mons. Dušan Hladík
a všichni přátelé z České misie v Chicagu

Marik Baken

Funeral Services Ltd.

Barbara Marik Baken
Owner Director

In association with
Conboy's Westchester Funeral Home
10501 West Cermak Road
Westchester, Illinois 60154
Other Funeral Home locations available upon request

Direct Line: **773-910-3400**
Chapel: **708-562-5900**
e-mail:
marikbaken@sbcglobal.net
Continuing the Marik Family Tradition of Funeral service

Tatraship

Medzinárodná preprava

S našou neobmedzenou prepravnou kapacitou ponúkame všetky druhy námornej nákladnej dopravy a súvisiace služby.

Zasielani malých balíkov letecky a loďou.
Objemné náklady, kontajnery na sťahovanie.
Preprava motorových vozidiel a ďalšie služby.

Adresa:
7250 W 90th Street
Bridgeview, IL 60455
Illinois, USA

Telefon:
708 576 8834

Email:
info@tatraship.com

Viac informácií na:
www.tatraship.com

CCU life
CZECH CATHOLIC UNION

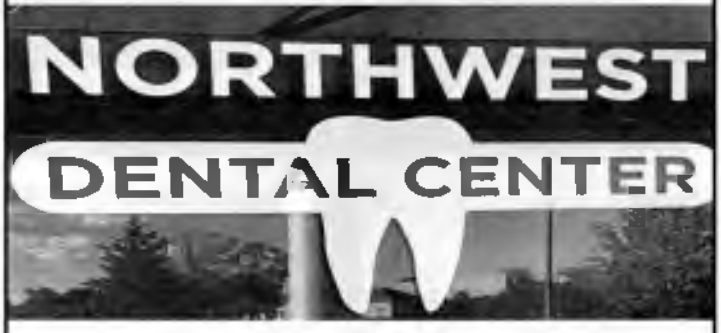
ČeskéKatolickéJednoty

Fraternal Life Insurance Since 1879

Insurance & Annuity Products

5349 Dolloff Road
Cleveland, Ohio 44127
(216) 341-0444
www.czechccu.org

www.DrSimkovic.com

Northwest Dental Center
Doctor of Dental Surgery
Oleg M. Simkovic

Implant Surgery, General Dentistry, & Oral Care
Mluvíme česky a slovensky
32 let praxe

740 Northwest Highway
Fox River Grove, IL 60021
Ph (847) 639-9300
Nwdental@att.net

Vděčná vzpomínka

19. května 2023 si připomeneme dvacáté druhé výročí úmrtí našeho milého duchovního Otce

Rev. Vojtěcha Jaroslava Víta OSB

Narodil se v Polici nad Metují v Čechách 2. února 1923. V době 2. světové války vstoupil do benediktinského kláštera v Praze v Břevnově a zde 14. září 1945 složil řeholní sliby. V roce 1946 odešel na teologická studia do Belgie, kde byl 29. července 1951 vysvěcen na kněze. Protože se po komunistickém puči nemohl vrátit do vlasti, odešel na misie do Afriky do tehdejšího Belgického Konga. V roce 1961 přesídlil do Spojených států amerických. Zde působil v duchovní správě u kostela sv. Prokopa v Chicagu, později spoluzakládal středisko Velehrad v blízkosti kostela sv. Anežky České, které později přenesl do Cicera ke kostelu Panny Marie Svatohorské. Téměř 40 let zajišťoval českou duchovní správu pro naše krajany v exilu. Byl iniciátorem a 25 let šéfredaktorem českých novin Hlas národa. Za svou práci v exilu byl vyznamenán prezidentem České republiky Václavem Havlem řádem T.G. Masaryka. Po vykonané práci odešel na zasloužený odpočinek do Prahy a při své opětovné návštěvě USA byl 19. května 2001 povolán na věčnost. Je pochován na klášterním hřbitově benediktinského opatství sv. Prokopa v Lisle.

Vzpomínkovou mši svatou budeme za něho obětovat v kostele České misie v Brookfieldu v sobotu 20. května 2023 v 6.30 hod. večer.

Děkujeme všem, kdo si na něho v modlitbě vzpomenou s námi

Mons. Dušan Hladík
a přátelé z České Misie v Chicagu

Vroucí vzpomínka

Letošního 30. května si připomeneme dvanácté výročí, kdy Pán života a smrti povolal na věčnost našeho milovaného manžela, tatínka, dědečka, bratra, švagra a strýce, pana

Ladislava Gajdu

Narodil se 26. června 1935 v obci Lanžhot nedaleko Břeclavi na jižní Moravě Františku Gajdovi a Marii roz. Škrobačkové. Měl ještě čtyři sourozence, sestry Boženu, Jiřinu a Marii a bratra Milana. V těžkých dobách po komunistickém puči 1948 byli nuceni s celou rodinou v roce 1950 opustit Československou republiku. Jeho otec pomohl nesčetnému množství lidí k útěku za hranice a byl při jedné z akcí zastřelen pohraniční stráží. Rodina Gajdova pobývala rok v uprchlickém táboře v Rakousku a za pomoci přátel se potom dostali do Kanady. Zde byl Ladislav nucen již od mladého věku 16 let těžce pracovat a pomáhat své mamince vydělávat na živobytí. Pracoval jako elektrikář u firmy Dehavyland a tato profese mu zůstala po celý život. V roce 1960 dostal nabídku na práci ve Spojených státech, kde pracoval jako elektrotechnik ve známé firmě Zenit, která vyráběla televizory. V roce 1961 se v Chicagu oženil s Věrou F. Kondrys a později měli tři děti, syny Františka a Milana a dceru Věru. Kromě své práce a rodiny měl také spoustu zálib. Byl dlouhá léta aktivním členem fotbalového klubu Sparta ABA Chicago, kde působil nejprve jako hráč a později jako trenér a funkcionář. Aktivně pracoval v Ústředně Moravských Spolků, kde zpíval, tancoval a po mnoho let vedl program Moravských dnů. Jeho odchod je pro tyto organizace trvalou ztrátou. Jeho láska, trpělivost a obětavost pro rodinu, přátele, fotbal a folklor zůstanou trvale nejen v srdci členů rodiny, ale též ve vzpomínkách široké krajanské veřejnosti. Ladislav Gajda byl též člověkem hluboce věřícím a praktikujícím katolíkem. Byl aktivním členem České katolické misie a se svou manželkou se velmi zasloužili o získání nového českého kostela v Brookfieldu a jeho rekonstrukci. Za celoživotní práci byl se svou manželkou vyznamenán v roce 2010 biskupem Mons. Petrem Esterkou medailí „Za službu církvi, vlasti a národu". Zemřel tiše v odevzdanosti do vůle Boží 30. května 2011. Je pochován na hřbitově Panny Marie Královny nebe v Hillside, kde očekává slavné vzkříšení.

Mši svatou za něho budeme obětovat v kostele Českých patronů v České misii v Brookfieldu v neděli 28. května 2023 v 10.30 hod. dopoledne

Děkujeme všem, kdo si na něho vzpomenou v modlitbě spolu s námi

Věra Gajda, manželka
František Gajda, syn
Milan Gajda, syn s rodinou
Věra Návrat, dcera s manželem Miroslavem
Božena Bílek, sestra s rodinou
Jiřina Jelínek, sestra s rodinou
Marie Kwilosz, švagrová s rodinou
a ostatní příbuzní v Americe, Kanadě a v České republice

Horňácká cimbálová muzika Marka Potěšila v Chicagu

Vzpomínka a poděkování

Cimbálová muzika v kostele České misie v Brookfieldu

Vážený monsignore,

když jsem se s Vámi setkala poprvé, byl květen 2022 a Vy jste mi velice laskavě, obšírně, erudovaně a zajímavě vykládal o historii České misie v Chicagu. Obzvlášť mě zaujaly varhany, které jsem už tehdy považovala za úžasné. Přiznám se, že mě na jaře minulého roku vůbec nenapadlo, že se na misii vrátím tak brzo a že bude na týden domovem celé naší moravské výpravě – Horňácké cimbálové muzice Marka Potěšila z Lipova v sestavě Marek Potěšil (primáš), Filip Sítek, Daniel Slovák, Jiří Jagoš, Martin Kaleta a já, Anna Jagošová.

Cesty Páně jsou nevyzpytatelné: to platí i o zájezdu mladých horňáckých muzikantů do Spojených států. Přestože původní plán byl úplně jiný a do Chicaga měla vyrazit jen dvojice Marek a Anička s jinou cimbálovkou, už koncem září „mobilizovala" celá HCMMP (tedy Horňácká cimbálová muzika Marka Potěšila) a začal se připravovat výlet za velkou louží. Pro muzikanty z Horňácka byl o to cennější, neb se mnozí z nich poprvé setkali se svými rodinami nebo sousedy, kteří před lety emigrovali do Illinois a tvoří dnes tu pověstnou českou menšinu a obyvatele 4. největšího českého města vůbec – Chicaga.

Od listopadu 2022 jsme se začali pilně připravovat, a to především hudebně. HCMMP totiž vyjela oproti stálé sestavě se dvěma externisty: stálé členy doplnil na třetích houslích Daniel a Anička pro účely tohoto zájezdu vystřídala cimbalistu. Začali jsme také trénovat „americkánské písně" – takové, které vyprávějí o osudech moravských emigrantů do Spojených států. Na začátku ledna už bylo vše připraveno, pasy obnoveny, mezinárodní řidičské průkazy vyzvednuty a ty voličské založeny v deskách s dalšími doklady.

Do Chicaga jsme přiletěli ve čtvrtek 26. ledna po náročném takřka celodenním putování z Moravy. Už ten večer jsme pochopili, že rozhodně hladovět nebudeme, čekalo nás nejen vřelé přijetí, ale především vřelá výborná večeře. Na náš příjezd na misii čekala Lipovjanka, Olga Kolaciová. Sama jsem Olinku poznala už před rokem, kdy mi s manželem Jankem poskytli na měsíc ubytování a stali se mi náhradní lipovskou rodinou v Americe. Olinka svou starostlivost nezapřela ani tentokrát a hned při příjezdu jsme fasovali dárky (především týmové mikiny Cubs pánská část osazenstva užila opravdu hojně). V pátek 27. ledna nás čekalo několik důležitých kroků: prvním byla procházka po downtown, druhým a důležitějším 2. kolo volby českého prezidenta. Bylo pro nás velkým zážitkem podílet se na volbách z USA a vhodit lístek do urny na českém konzulátu. Byli jsme přijati generálním konzulem panem Kantůrkem a mně osobně bylo potěšením znovu se setkat s panem magistrem Pometlem, s nímž jsme našli společnou řeč už před rokem, ale také společnou lásku – Argentinu. Úspěšně jsme odvolili, zazpívali horňáckou táhlou *Teče voda teče* a snad už můžeme prozradit, že jsme za výsledek volby velmi rádi. V pátek nás ale čekalo ještě jedno velmi milé setkání: už na konzulát nás doprovodila dáma v každém ohledu, vitální a krásná krajanka, lipovská patriotka, paní doktorka Slávka Coufalová. Druhé z milých setkání s Lipovjany. Sobota se nesla ve znamení Česko-slovenského plesu v Lemont. Celý den se o nás starala Mandy Zicha a Roman Bobčík a následně takřka všichni hosté, protože po krátkém

Na Česko-slovenském plese v Lemont

kolečku po sále jsme postupně přicházeli na to, že se všichni nějak známe, nebo máme společné přátele a sousedy. Obdobná byla neděle: po dopolední mši svaté na české misii, které jsme se velmi rádi účastnili a ještě raději na ní i zahráli, následoval opět vydatný a výborný oběd a po něm společenské odpoledne. My bychom to zřejmě popsali jako besedu u cimbálu: někteří poslouchali, další zpívali, odvážnější tančili a byl i prostor pro to si popovídat. Moc nás potěšilo, že jsme v neděli v klubu České misie poznávali známé tváře ze sobotního plesu.

Další týden jsme začali poklidně: vyrazili jsme s Olinkou Kolaciovou, která nám byla skvělou průvodkyní podruhé do downtown, ochutnali deepdish pizzu a navštívili Art Institute. Večer nás čekalo setkání plné lipovsko-javornického pohostinství u Yvony a Martina Pavlincových. Právě u nich se pro některé z nás opakovala ta chvíle, kdy oni (ti řekněme životně zkušenější) nás (ty méně zkušené) pamatují jako malé, roční, v peřince, zatímco my se s nimi vidíme vlastně poprvé. Byl to večer velmi milý a vlastně nebylo ani památky po tom, že jsme se setkali v Oak Parku a ne na Moravě. V úterý jsme dopoledne využili k odpočinku a cvičení, poobědvali v Portillo's za příjemného vyprávění s paní doktorkou Coufalovou a odpoledne nás čekal hokejový zápas v Rockfordu – pro všechny bez výjimky velký zážitek. Středa a čtvrtek patřily cestě do (a zpět z) Iowy a Československého muzea a knihovny v Cedar Rapids. Právě tam jsme vystoupili snad s nejpropracovanějším programem: v první části jsme představili hudební folklor etnografického regionu Horňácko společně s americkými písněmi a v dalším bloku už vyhrávali ty nejznámější moravské písně. Cestou z Iowy jsme ještě stihli výstup na Willis/Sears Tower, který byl zvláště pro některé z nás velkou zkouškou odvahy.

V pátek 3. února už byl čas jen sbalit – přišli jsme na to, že se do našich kufrů díky všem dárkům, kterými jsme byli obdarování, nevejdeme. Na tomto místě proto slibujeme, že se do Chicaga, bude-li nám přáno, co nejdříve vrátíme už jenom proto, abychom paní kuchařce Růženc vrátili kufr, který nám půjčila na přestěhování všeho, co jsme potřebovali přepravit k nám do vlasti.

Vážený monsignore,

tentokrát Vám za setkání a milé chvíle na České misii děkuji ne sama za sebe, ale za celou Horňáckou cimbálovou muziku Marka Potěšila. Jak praví jedna slovácká lidová píseň *„daj nám Pámbú zdravíčka, daj nám Pámbú zdraví, co bysmesa spolem zešli v tom nebeském kraji...“* Upřímně doufáme, že se spolu na České misii sejdeme daleko dříve a velice se na takové setkání s krajany těšíme. Vždyť, jak jsem pochopila tehdy já a teď v lednu i kluci z HCMMP, přestože je to zvláštní, svým způsobem se při pobytu v Chicagu ocitáme doma mezi svými.

Za Horňáckou cimbálovou muziku Marka Potěšila

Anna Jagošová

Na nábřeží Michiganského jezera v downtown v Chicagu

Rádi bychom na tomto místě poděkovali všem, kteří nám pomohli s realizací celé cesty, s láskou se o nás starali ve Spojených státech, nebo nás finančně podpořili.

Za americkou stranu děkujeme: za United Moravian Societies, jmenovitě Romanu Bobčíkovi a první dámě Česko-slovenského plesu Mandy Zika za veškerou organizaci, pomoc a podporu před, během i po uskutečnění cesty do Chicaga, mons. Dušanu Hladíkovi děkujeme za srdečné přijetí, a především poskytnutí přístřeší v prostorách České misie, Růžence Kozelkové upřímně děkujeme za její kuchařské umění a neustálou starost o to, zda náhodou nemáme hlad.

Za milá setkání a veškeré pohostinství děkujeme našim Lipovjanům a Horňákům v Illinois: Olině a Jankovi Kolaciovým, paní doktorce Slávce Coufalové, Yvoně, Martinovi a Denisce Pavlincovým, Jankovi a Silvě Prachařovým.

Za českou stranu děkujeme všem, kteří nám finančně přispěli na cestu, a především děkujeme našim rodičům a učitelům, kteří nás vedli k lásce k hudbě a rodnému kraji – právě ty nás zanesly tak daleko a pomohly nám objevit to „doma“ na druhé straně světa.

Legenda o svaté Ludmile

Příběh pro děti, rodiče a i prarodiče

Křest Ludmily

Kněžna Ludmila byla při křtu již vícenásobnou matkou. Klečela před oltářem v krásných šatech. Dar ke křtu od moravského knížete Svatopluka. Měla rozpuštěné černé vlasy jako panna, která se teprve zasnubuje, aby vstoupila do nového života. Jejím vyvoleným byl Bůh.

Naslouchala dychtivě slovům Metoděje, která ji uváděla do nového života. Z jeho rtů plynula hřejivá slova o Matce Boží a jejím Synu.

Metoděj ji pozvedl z pokleku s hřejivými slovy: „Vítám tě, sestro, mezi křesťany. Bůh bude od teď řídit tvoje činy a ty mu budeš dobrou dcerou. Věř a modli se a Bůh ti pomůže. Povede tvoje kroky i myšlenky a nedovolí, abys zbloudila.“ Potom Metoděj pokřtil i její schovanku Dobroslavu.

„Milujte se a množte se, řekl Bůh, když stvořil svět. Požehná každému loži manželskému. Budeš šťastná i při milování má Paní. Milost Boží je nekonečná.“

Odvětil Metoděj Ludmile na dotaz, zda Bůh kromě obcování s démony zakazuje také obcování muže s ženou. S těmito slovy Ludmila cítila, že se její mysl naplňuje opojným blahem.

Arcibiskup Metoděj pokřtil kněžnu Ludmilu

Průvod kněžny Ludmily přebrodil řeku Labe nedaleko jejího rodného hradiště. Brány tvrze však zůstaly zavřené

Po křtu věnoval Metoděj Ludmile kovový reliéf Panny Marie zhotovený právě pro tuto příležitost v Byzanci. Po její mučednické smrti reliéf zdědil vnuk Václav a nosil jej ustavičně u sebe. Reliéf, Palladium země české, je nyní uložen ve staroboleslavském poutním chrámu Nanebevzetí Panny Marie.

Zelený palouček

Několik dní poté, co z rukou arcibiskupa Metoděje přijala křest, vydala se nyní už křesťanská kněžna Ludmila z Levého Hradce podél břehu Vltavy na svůj rodný hrad Pšov podělit se o onu radostnou skutečnost se svými krajany a ukázat jim posvátný reliéf Matky Boží a jejího Syna, který ke křtu dostala.

Početný průvod přebrodil velkou řeku (Labe) nedaleko po proudu od hradiště. Brány tvrze však zůstaly zavřené. Bylo to pro ni velké zklamání, když ona jako čerstvě pokřtěná křesťanka, v srdci připravena svému lidu pomáhat, nebyla vpuštěna do rodného, tehdy však ještě pohanského, města. Cesta zpět na Levý Hradec byla daleká a za noci příliš nebezpečná.

Průvod se proto zastavil k přenocování před hradbami, v místech kde dnes stojí kostelík sv. Ludmily na Pražském předměstí Mělníka. Tam na paloučku zbožná Ludmila odpočívala a celou noc prolévala hořké slzy zklamání. Trávník na tom místě zůstával potom i v zimě zelený.

Dobroslava - Orosia

V létě roku 880 vyjel početný a skvěle vybavený průvod z Velké Moravy směrem na západ. Doprovázel mladou a vznešenou princeznu Dobroslavu, která se stala ženou budoucího krále Aragónu a Navary, Fortúna Garcése. Aragónci spěchali. Byl již srpen a cestou do Španělska bylo třeba projít Pyrenejskými průsmyky dříve, než nastane zimní čas.

Metoděj, tehdejší arcibiskup moravský a panonský, byl v Římě v červnu r. 880 požádán papežem Janem VIII., aby nalezl urozenou manželku pro syna krále Aragónu a Navary. Metoděj doporučil jako vhodnou nevěstu moravskou princeznu Dobroslavu. Věděl, že je to dívka půvabná, vzdělaná a věrná křesťanka. Papež volbu schválil. Ludmila a Bořivoj, jako adoptivní rodiče, připojili také své požehnání.

Dobroslava, ve jménu křesťanské víry, souhlasila stát se ženou prince, budoucího krále Aragónu a Navary. Věděla, že bude muset podniknout dalekou a nebezpečnou cestu do dalekého Španělska. Svatba se uskutečnila na Velké Moravě v zastoupení.

Princezna Dobroslava byla blízkou příbuznou velkomoravského knížete Svatopluka. V raném věku života ztratila oba rodiče. Osiřelé dívky se ujal český kníže Bořivoj a jeho mladá žena Ludmila. Dobroslava s nimi žila na knížecím dvoře jako schovanka. Obě mladé ženy docházely společně na hodiny náboženství, ve kterém je vyučoval kněz Pavel.

Kněžna Ludmila měla milou dívku velmi ráda a byla její velkou přítelkyní. Byly si blízké nejen věkem, vždyť Ludmila byla jen o 6 let starší, ale spojovala je horoucí křesťanská víra a láska k Bohu.

Ludmila i Dobroslava docházely společně na hodiny náboženství

V létě roku 880 vyjel průvod princezny Dobroslavy z Velké Moravy do Aragónu

V blízkosti města Yebra de Basa byla výprava přepadena Maury. Jejich vůdce Lupo žádal sličnou Dobroslavu, aby se zřekla víry v Ježíše Krista a přestoupila k islámu

Za odmítnutí se muslimové zbožné Dobroslavě krutě pomstili: pálili ji pochodněmi, polévali žhavým olovem, byly jí postupně uťaty končetiny a nakonec useknuta hlava

Přepadení

Velkolepý průvod královny dojel přes Passau a Basel v říjnu 880 k řece Aragón na jižní straně Pyrenejí. V blízkosti města Yebra de Basa byla výprava přepadena Maury. Jejich vůdce Lupo žádal sličnou Dobroslavu, aby se zřekla víry v Ježíše Krista a přestoupila k islámu,odmítla ruku dona Garcése a stala se jeho ženou. Princezna Dobroslava však rozhodně odmítala. Lupo nechal všechny účastníky průvodu postupně pobít.

Za odmítnutí se muslimové zbožné Dobroslavě krutě pomstili: pálili ji pochodněmi, polévali žhavým olovem, byly jí postupně uťaty končetiny a nakonec useknuta hlava. V tom okamžiku nebesa seslala ničivé krupobití doprovázené zuřivým hromobitím a ohlušujícím řevem prudké vichřice. Maurové se v úděsu rozprchli.

Dobroslava, ve španělštině Orosia, našla místo lásky svého muže v dalekém Španělsku mučednickou smrt. Stala se světicí. Je s ní spojována legenda, že ovládá hromy a blesky. Stala se patronkou vinařů a ochránkyní před nepřízní počasí. Don Fortunio Garcéz, přezdívaný král Mnich, vládl ještě dlouhých 20 let. Z úcty k ženě, kterou nikdy nespatřil a které osud nedopřál být jeho manželkou, se nikdy neoženil. Žil osamělý život válečníka. Osvobodil Španělsko od Maurů a ochránil rodící se křesťanskou Evropu před řáděním a nájezdy muslimů. *Frank Nekovář, Praha*

Před 150 roky se narodil a před 90 roky zemřel starosta amerického města Chicaga Antonín Josef Čermák

Antonín Čermák
(* 9. května 1873 Kladno † 6. března 1933 Miami, Florida)

Kladenský rodák Antonín Josef Čermák, v Americe známý jako: Anton Cermak, jehož příjmení se vyslovuje: „Sermak", byl jedním z nejdůležitějších politiků v dějinách amerického města Chicago. Stal se prvním starostou velkoměsta Chicaga, který se nenarodil v USA. „Ani Abraham Lincoln nebyl lepším politikem" prohlásil spisovatel Mike Greitzer o Antonínu Čermákovi. „Překvapilo mne, že to byl první imigrant, který se stal nejen starostou města Chicago, ale vůbec prvním v cizině narozeným Američanem, který se dostal do čela jakéhokoliv velkoměsta USA", upřesnil Mike Greitzer. Ten před lety napsal libreto k muzikálu nazvaného „Pushcart Tony", jehož děj se odehrává ve městě Chicagu. Název muzikálu připomíná přezdívku Antonína Čermáka, kterou mu dali jeho političtí odpůrci (v českém překladu: „Tonda Vozík").

Odchodu rodiny Antonína Čermáka ze „staré vlasti" předcházela nevyprovokovaná, císařským Rakouskem prohraná prusko-rakouská válka. K rozhodujícím válečným střetům armád obou tehdejších mocností došlo na území Českého království mezi 26. 6. a 26. 7. 1866. Válka pak pokračovala ještě přibližně 1 měsíc. Porážka technicky zaostalé, na válku zcela nepřipravené rakouské armády dosáhla katastrofických rozměrů. Vyžádala si ztrátu desítek tisíc lidských životů nejen v armádě, ale i mezi místními obyvateli. Byla příčinou územních ztrát Rakouska, spojených s placením velkých válečných reparací (náhrad). Po podpisu mírové smlouvy dne 23. 8. 1866 v Praze bylo Rakousko povinno zaplatit Prusku 40 milionů zlatých dukátů. Válkou postižené země byly poničeny, přeživší lidé byli okradeni, ponížení a uvrženi do mnohaleté bídy a nečekaných strádání.

Antonín Josef Čermák se narodil ve městě Kladně dne 9. 5. 1873. Dříve než mu byly 2 roky, přestěhovali se s ním jeho rodiče z Kladna do amerického města Chicago. Tam se už tvořila početná krajanská komunita obyvatel, pocházejících z tehdejšího Českého království. Manželé Čermákovi spoléhali na pomoc českých a moravských imigrantů, kteří se do Ameriky přestěhovali o něco dříve. Začátky rodiny Antonína Čermáka nebyly snadné, objevily se vážné komplikace. Otec rodiny, který byl horníkem, dostal práci v dolech až ve 100 km vzdáleném hornickém městě Braidwood.

Tam se k němu na práci v dolech ve věku 15 let přidal jeho syn Antonín Čermák. Ten v dolech pracoval v důlní dopravě jako kočí koňských povozů, tažených mezky. Tato práce mu však nevyhovovala. Proto se po většinu svého volného času věnoval samostudiu. Už ve svých 16 letech si Antonín Čermák řekl o zvýšení platu a zlepšení pracovních podmínek pro sebe a pro své spolupracovníky. Za to u svého zaměstnavatele dostal okamžitý vyhazov. Po létech děkoval člověku, který to udělal. Přitom vyzdvihoval skutečnost, že práce v dolech ho zocelila a upevnila jeho lásku k fyzické práci a k těžce pracujícím lidem.

Po ztrátě zaměstnání v braidwoodských dolech se Antonín Čermák přestěhoval do Chicaga. Tam prošel několika zaměstnáními. Již v 19 letech si však dokázal naspořit tolik peněz, že si mohl otevřít vlastní živnost. Tou bylo povoznictví. Své podnikání začal s jedním povozem. Díky své pracovitosti a šikovnosti jich během několika měsíců vlastnil čtyřicet. V roce 1894 se oženil s Marií Hořejšovou, přistěhovalou Češkou. Ta se narodila v Rakousku, v Českém království, v obci Kadešice v dnešním okresu Klatovy. Manželka mu pomáhala v jeho podnikání a měli spolu 3 dcery. Úspěšná spolupráce manželů v podnikání trvala přibližně 6 roků. Před koncem 19. století Antonín Čermák svoji živnost předal svému otci a bratrovi. V průběhu všech těchto roků si Antonín Čermák po večerech doma doplňoval svoje vzdělání.

Po roce 1900, ve svých 27 letech, začal Antonín Čermák působit v politice. Na začátku tohoto svého působení přijal funkci soudního vykonavatele. O 2 roky později, ve 29 letech, byl zvolen poslancem zákonodárného sboru státu Illinois. V roce 1909, tedy ve 36 letech, úspěšně kandidoval za Demokratickou stranu do chicagské městské rady. Tehdy byl považován za reprezentanta české národnostní menšiny. Roku 1922 se stal radním okresu Cook County, jehož počet obyvatel dosahoval úctyhodných čtyř milionů. V roce 1928 byl lídrem Demokratické strany téhož okresu Cook County a neúspěšně kandidoval do Senátu USA.

Vrcholem politické kariéry Antonína Čermáka byl rok 1931, kdy byl ve svých 58 letech zvolen 44. starostou města Chicaga. Tehdy získal 58 % platných hlasů. Kolem jeho mandátu existuje celá řada prvenství. Byl prvním starostou Chicaga, který se nenarodil v Americe. Nebyl anglosaského ani irského původu, jak bylo pravidlem u jeho předchůdců. Prvenstvím byla také skutečnost, že Čermákovu inaugurační řeč při převzetí úřadu přenášela rozhlasová stanice NBC do celých Spojených států amerických. Do té doby se takové poctě těšili pouze prezidenti USA při jejich inauguracích.

Antonín Čermák se během svého úřadu musel potýkat s mnoha složitými problémy. Především to byl mafián Al Capone, a spolu s ním i další gangsteři. Kvůli nim mělo Chicago pověst zločineckého města. Antonín Čermák proti mafii ostře vystupoval a svého předchůdce Billa Thompsona obvinil, že se nechal Al Caponem a dalšími gangstery podplácet. Město Chicago se tehdy nacházelo ve velkých finančních problémech. Antonín Čermák při řešení těchto problémů prokázal, že je schopným úředníkem, který má na mysli především zájmy celého města a obyvatel, kteří v něm žijí.

I přesto, že se z rodných Čech přestěhoval do Ameriky ve velice mladém věku 2 let, jeho vztah k rodné zemi ani po letech nezeslábnul. Důkazem toho může být jeho promluva v rozhlasu, kde prohlásil, že Chicago je druhým největším

Antonín Čermák (vpravo) skládá přísahu jako 44. starosta města Chicaga při nástupu do úřadu 9. dubna 1931. Ve funkci byl v letech 1931–1933

Starosta Chicaga Antonín Čermák (vlevo) vítá v Chicagu v roce 1932 Franklina D. Roosevelta (vpravo) poté, co Roosevelt obdržel nominaci na prezidenta Spojených států

českým městem na světě - hned po Praze. Samozřejmě nejvíce ho přitahovalo jeho rodné město Kladno, kam se rád vracel. Město Kladno podporoval i finančně, a to ze svých vlastních peněžních prostředků.

Zajímavé je také to, že rodina Čermákova doma mluvila výhradně česky. Jeho 3 dcery byly doma nabádány k tomu, aby svoje domácí úkoly poté, co je vypracovaly v angličtině, vypracovaly také v českém jazyku. Dvojjazyčnost mladý Antonín Čermák využíval k přivýdělku, když nově příchozím krajanům pomáhal jako tlumočnická spojka na amerických úřadech. Antonín Čermák se vzdělával pouze doma a samostatně, nikoliv ve škole. Jeho političtí konkurenti ho často kritizovali za jeho český přízvuk v angličtině, když prezentoval svoje politické projevy. Antonín Čermák však tuto kritiku nikdy nebral vážně. Naopak, na svůj český přízvuk byl prý pyšný.

Když se dne 8. listopadu 1932 ve Spojených státech konala volba prezidenta, zvítězil v ní demokratický kandidát Franklin Delano Roosevelt (ve této funkci byl pak v letech 1933–1945). Toho s Antonínem Čermákem pojilo dlouholeté přátelství. Čermák tehdy Roosevelta podporoval ve volební kampani, a navíc byli oba členy Demokratické strany. Inaugurace byla naplánována na 4. března 1933. Čas před ní se Roosevelt rozhodl strávit odpočinkem a odjel na dovolenou. Jednou ze zastávek bylo i město Miami na Floridě, kam se toho času rozhodl přijet také Antonín Čermák. S Rooseveltem chtěl projednat půjčku pro Chicago, které se v té době utápělo v dluzích. Nemělo z čeho poskytnout platy svým zaměstnancům.

Obecenstvo udělalo kruh kolem mě. Měl jsem i tak dostatek místa na výskoky. Před skončením verbuňku udělal jsem to moje kolečko, které neuměl nikdo napodobit: totiž prudké otáčení se v podřepu na jedné noze.

Tato dovednost mne postavila do čela lužické chasy, ba i chasy v celém okolí. Vyprávělo se o mně jako o posledním autentickém gajdošovi na Podluží. Za to mohl pro změnu „kozlík."

Nebyla tedy až taková náhoda, že jednoho dne k nám přijela skupina pánů, zástupců spolku Sdružení přátel lidového umění a rázu Slováků se sídlem ve Strážnici. Přijeli mě pozvat na schůzi, jež se měla konat v hotelu Koruna v Břeclavi.

Když jsem se tam v určenou neděli dostavil, bylo tam mnoho mně neznámých lidí. Například mi byl představen i akademický malíř Frolka se svou manželkou, inspektor Noháč z Břeclavi, řídící Krec z Kostic, jakýsi advokát z Uherského Hradiště... Přicházeli další a další, až se místnost zcela zaplnila. Povstal doktor Rutte, tajemník spolku, a mluvil asi takto:

„Vítám vás všechny přítomné na dnešní schůzi. Dle posledního usnesení bylo mně určeno, abych navázal spojení s dosud živou kulturou folklóru, zachovávanou v původním stavu. Dovoluji si vám představit tři mnou vyvolené mladíky, činné představitele lidového folklóru. První se jmenuje Štefa Příkazský z Lužic. Je to výborný zpěvák i tanečník slováckých tanců. Už třetím rokem je stárkem lužické chasy. Připomenu malý detail: šat městského střihu neužívá. Nosí i ve všední den podlužácký kroj pracovní, který se skládá ze širokých konopných kalhot zvaných třaslavice, tmavomodré zástěry, košile s kratšími širokými rukávy a s jednoduchým vyšíváním. Sváteční kroj nosí na takzvanou „tichou neděli," kdy třaslavice jsou jemnější ze lněného plátna, košile barevně vyšívaná, zástěra bleděmodrá, pestře vyšívaná. A taky užívá kroj slavnostní. Nosí ho k hodům, svatbám a dalším vystoupením. Jsou to červené, pestře vyšívané nohavice, košile s bílým vyšíváním na jemném tylovém plátně, kordula pestře okrášlená, pak červený hedvábný šátek na krk, na hlavu klobouk zvaný širůšek s umělým pérem zvaným točko. Na nohou bývají vysoké boty, vyšívané hedvábem a zdobené fialovými střapci i mosaznými podkůvkami. Je to asi nejpestřejší kroj na Slovácku. V zimním čase se nosí soukenné nohavice, z té samé látky kabátek zvaný kabaňa, pak červenohnědý kožich zvaný dubeňák, vyšitý různobarevnou bavlnou. Na hlavě bývá hastrigánka, z astrachánu ušitá čepice. Štefa Příkazský si k tomu všemu ještě zhotovil starodávné gajdy podle vzoru gbelského gajdoše Jána Brídy."

Málem jsem se červenal. Chvály bylo trochu moc.

Po mně doktor Rutte ještě obšírně popisoval kroj a zvyky Lanžhotčana Jana Petrly, poté ještě Jana Píštěka z Chylic. Potom všichni nadšeně zatleskali.

Díky této neděli jsme se my chlapci, zástupci folklóru z Břeclavska, Hodonínska a Uherskohradišťska, poznali a spřátelili. Také jsme poznali ušlechtilou společnost vzácných lidí. Společně jsme se potom zúčastnili roku 1927 velkolepé slavnosti zvané Slovácký rok v Kyjově, která se pořádala pod patronací spolku.

Na jmenované slavnosti účinkovala chasa ze širokého okolí. Již v dopoledních hodinách provedla chasa z Vlčnova Jízdu králů. Odpoledne se šlo pochodem na sokolský stadion, kde byl uváděn pestrý program mnoha obcí. Chasa z Velké nad Veličkou předvedla fašaňk, ženy zase provedly úvodnice. Mládež z Moravan se představila mlácením kačera. Zástupci Sobůlek ukázali stínání barana. Na konci programu provedli Lanžhotští svoje hody.

Jindy jsme se zase zúčastnili slavnosti otevření hospodářské školy ve Strážnici. Strážnický starosta spolu s přípravným výborem vypracovali program, v němž byla i soutěž zpěváků, tanečníků a hudebníků. K tomu účelu se sjely kapely jak moderního rázu, řečené plechové, tak i rázu starobylého, například muzika z Velké nad Veličkou s primášem Martinem Miškeříkem nebo neméně slavná cimbálová muzika Samka Dudíka z Myjavy.

Pro mě bylo nejzajímavější, že pozvali gajdoše zblízka i zdaleka. Viděl jsem tak hrát gajdoše někde od Trenčína, ba i z Hrčavy ve Slezsku. K mému radostnému překvapení sešel jsem se tam i s Jánošem Brídou ze Gbel, mým učitelem. Byl to však už stařeček vetchý, měl hodně přes osmdesát.

Já potom hrál s velkou energií a při hře ještě zpíval vysokým tenorem, což ve Strážnici nikdo jiný nedělal. Přítomný poslanec za agrární stranu byl mou hrou tak nadšen, že mi vložil do kapsy deset korun. Těm nejlepším z nás se měly vyplácet prémie. K večeru však přišla tak velká bouře, že obecenstvo se rozuteklo do všech možných úkrytů. A tak jsem se nikdy nedozvěděl, jestli tu prémii někdo dostal.

Podobná spolková činnost přinášela nové a nové známosti. Jedna z nich se jmenovala Ladislav Bezděk. Byl to syn obchodníka z Kobylí, byl velkým milovníkem folklóru.

Taky jsem poznal Bohuše Opoštila, syna poštmistra ve výslužbě z Čejkovic. Kromě toho tam byl i největším rolníkem. Vlastnil dva a čtvrt lánu polností, dva páry koní, více než dvacet kusů hovězího dobytka, jakož i dobytka vepřového. A zároveň mnoho drůbeže. Když mi říkal, že odvezli osmnáct vagónů řepy do hodonínského cukrovaru, byl jsem ohromen. I vinohradů měli hezkých pár měřic. Kupodivu při tom velkém bohatství vládla u nich prostota a pohostinnost. Měli se rádi a zároveň pomáhali chudým lidem.

Bohuš byl člověk výborného charakteru, pohledný a inteligentní mladík. V Praze studoval na doktora práv. Oblíbil jsem si ho natolik, že se mezi námi vyvinulo věrné a upřímné přátelství, byť naše majetkové poměry byly rozdílné. Já malorolník, on velkostatkář a vzdělanec.

Když se v Čejkovicích hodovalo, nesměl jsem scházet. Ani Bohušek nescházel na hodech v Lužicích. Přicházel už v sobotu, aby pomáhal při stavění máje, a potom s námi táhnul to hodové veselí i v neděli a v pondělí.

Nejen kvůli svému vzhledu býval středem pozornosti všech Lužičanů. Kterákoliv dívka by si s ním vážnou známost ráda začala, kdyby jen na ni ukázal. On však vždy vážný a s mírným úsměvem, prohlašoval, že o žádnou známost nemá zájem. Proto jsem mu jednou odvážně řekl:

Pohled na vnitřek Chicagského stadionu při pohřebních obřadech Antonína Čermáka. Uprostřed kříže je na katafalku rakev s jeho pozůstatky

Rakev s Čermákovými ostatky byla převezena zvláštním vlakem do Chicaga. Na nádraží už na něj čekaly velké zástupy lidí, kteří se chtěli se svým starostou rozloučit. Rakev byla vystavena v chicagské radnici. Následně byla z radnice převezna na lafetě děla na chicagský stadion, kde se konaly pohřební obřady. Potom průvod zamířil na Český národní hřbitov, kde bylo jeho tělo uloženo do rodinné hrobky. S Antonínem Čermákem se přišlo rozloučit více než 150 tisíc lidí, včetně zástupců českých a moravských spolků.

Násilná smrt Antonína Čermáka je většinou vysvětlována tak, že se stal obětí kulky z pistole dělníka Giuseppe Zangary, který mířil na prezidenta Franklina Delana Roosevelta. Chicagské legendy to vidí jinak. Ač pro to není žádný důkaz tradují, že vrah byl najat podsvětím. Atentát na Antonína Čermáka měl být odplatou za to, že v časech jeho starostování byl za krácení daní zatčen, odsouzen a na dlouhé roky uvězněn šéf chicagské galerky Al Capone. Spisovatel Mike Greitzer o svém libretu k muzikálu „Pushcart Tony" říká: „Mafián Al Capone starostovi Antonínu Čermákovi v jejich soukromém dialogu nabízí, aby spolupracovali, když oba vyšli ze stejně chudých poměrů. Ale starosta Čermák to, jako čestný muž, v mém libretu odmítne."

Nemusel být od pravdy daleko. Mafián Al Capone chodil hrát karty do teprve nedávno zavřené české restaurace „Klas". Otec tří dcer a starosta města Chicago Antonín Čermák zde býval, jako správný český patriot, rovněž čestným hostem. Osobní kontakt politika, který brojil proti prohibici a kriminálníka, který na prohibici extrémně zbohatnul, není zcela vyloučen. (Poznámka J. K.: Prohibicí je obvykle nazýván zákaz produkce a distribuce alkoholu v rámci boje proti alkoholismu. Důvodem pro její vyhlášení může být snížení ekonomických škod. Někdy bývá vyhlášena z bezpečnostních, náboženských či jiných důvodů.)

Američtí politici se na Antonína Čermáka dodnes odvolávají, včetně republikánů. Odvolávala se na něj mimo jiné také kandidátka na guvernérku státu Illinois paní Judy Baar Topinka. Mimo českou a moravskou komunitu v Americe však ho zná dnes už málokdo. Je to dlouho, co žil a zemřel. Lidé zapomínají na ty, kdo byli na titulních stránkách včera, natož pak před 90 lety. Ve městě Chicagu povědomí o Antonínu Čermákovi udržuje však nadále 20 mil dlouhá ulice „Cermak Road" vedoucí přes celé Cook county od jezera Michigan daleko na západ a stanice chicagského metra „54th Cermak Station." Americké veřejnosti bude letos připomenuto 150. výročí Čermákova narození.

Z dostupné literatury připravil
Jiří Kachlík, Brno, Česká republika

Uložení tělesných pozůstatků Antonína Čermáka do rodinné hrobky na Českém národním hřbitově v Chicagu. Dobové prameny hovoří o tom, že jeho pohřbu se zúčastnilo více než 150 tisíc obyvatel Chiicaga

44. starosta města Chicaga pan Antonín Čermák nemá v Chicagu svoji sochu. Naši krajané i delegace z České republiky se zastavují u jeho mauzolea na Českém národním hřbitově.
V České republice se pomník věnovaný Antoninu Čermákovi nachází V rodném městě Kladně v ulici Československé armády.
V roce 2013 tento pomník shlédnul a město Kladno navštívil vnuk Antonína Čermáka pan Anton Cermak Kerner (na snímku vpravo).

Amerikán z Lužic (5)

Životní příběh Štěpána Příkazského

Pokoušel jsem se zapomenout na lidskou závist a zlobu, jež byly příčinou toho, že jsem nemohl rodičům ulehčit se splácením dluhu. Ale snažil jsem se, kdykoli se naskytla příležitost.

Při jedné cestě do Hodonína jsem si všiml vyhlášky, že polesí Holič dá zdarma k obdělávání asi 1 000 hektarů půdy, na níž by pak po určitém čase byl vysazen les. V podrobnostech se psalo, že se jedná o vršek hráze u nově zregulované řeky Moravy, tedy o místo, jež jsem dobře znal. Rozhodl jsem se, že si asi 4 hektary pronajmu. Potah mám, částečně i stroje, tak proč ne, řekl jsem si.

Půda mi byla přidělena. Svitla mi naděje, že zvětšením plochy našeho hospodářství se zvýší i výnos. Zatímco v rostlinné výrobě se nám dařilo, v živočišné jsme štěstí moc neměli. Ze dvou krav, které jsme vyháněli na pastvu, si jedna zlomila nohu, takže musela být poražena. Nato jsme koupili od přátel z Dolních Bojanovic krásnou jalovici, která byla z velmi dojné rasy. Sežrala hřebík. Rovněž musela být poražena. Pak jsme si vypůjčili z banky 5 000 korun, za ně jsme koupili krávu od přátel z Těšic, asi nejkrásnější kus celého trhu v Hodoníně. Byla krásně strakatá i tlustá, což jí bylo osudné. Při telení nám uhynula. U prasat jsme zase bojovali s červenkou, proto jsme čtyři roky nezabíjeli.

Navzdory tomu jsem měl těžkou zemědělskou práci rád. Pojila se totiž s folklórem. Všichni zemědělci nosili zemědělský kroj, a to jak v neděli, tak ve všední den. Šat městský vůbec neznali. Na vesnici se uchovával i slovácký dialekt, nářečí. Znal jsem osoby, které zaujímaly ve státních úřadech vysoká postavení, avšak v rodné dědině to zase byli Francek, Jožka či Pavel.

Byl jsem kromě zpěvu obdařen i dobrou pamětí. Umožňovala mi rychle se naučit novým písním. Nejednou se stávalo, že jsem měl možnost na svatbě, na hodech či jinde vyslechnout prastarou píseň v podání nějaké starší osoby. Kdybych si ji nezapamatoval, upadla by v zapomnění. Další den při práci na poli jsem si nejprve připomněl melodii. Pak ve své hlavě skládal slovo ke slovu, až nakonec jsem tu píseň zrekonstruoval. Když pak při večerní schůzce zpěváků jsem ji zazpíval celou, byli všichni ohromeni mou pamětí. Ani ve verbuňku jsem neměl v širém okolí konkurenci. Mladším jsem často vysvětloval:

„Když tančíš verbuňk, hlavní věc je, abys držel rytmus, pak musíš skákat pružně, jako bys únavu ani nepociťoval."

Takovému tanečníkovi pak hudebníci hráli rádi, předváděl harmonii tance s hudbou. A to bylo umění.

Když jsem u verbuňku, vzpomenu na jedny hody v Tvrdonicích. My Lužičané jsme na ně přijeli na kolech. Zazpívali jsme si píseň na verbuňk. Muzikanti chytili melodii, my pak skočili do kola. Po skončení tance přišel ke mně tvrdonický stárek a povídá:

„Poslechni, Příkazský, nejsme tu ve Tvrdonicích bár jací, také si umíme vyskočit. Ale tebe bych chtěl vidět zatancovat verbuňk samotnýho. Uděláš mně to k vůli?"

„Proč ne. To je to nejsnadnější, co po mně u muziky můžeš žádat," odvětil jsem s úsměvem a předstoupil před Nešpora z Kostic, kapelníka toho času nejslavnější kapely na Podluží.

„Co strýcu Franto, zahrajete mně ještě jednu, když si to Vojta přeje?"

„Proč né, Štěpánku, přeca na to jsme tady. Enom si zazpívaj. No hoee ju!"

/: Od Prešpurka k Dunaju, k Dunaju:/
tam sa chlapci scházajú...

Štěpán Příkazský s mladším bratrem Cyrilem někdy v roce 1922

Obecenstvo udělalo kruh kolem mě. Měl jsem i tak dostatek místa na výskoky. Před skončením verbuňku udělal jsem to moje kolečko, které neuměl nikdo napodobit: totiž prudké otáčení se v podřepu na jedné noze.

Tato dovednost mne postavila do čela lužické chasy, ba i chasy v celém okolí. Vyprávělo se o mně jako o posledním autentickém gajdošovi na Podluží. Za to mohl pro změnu „kozlík."

Nebyla tedy až taková náhoda, že jednoho dne k nám přijela skupina pánů, zástupců spolku Sdružení přátel lidového umění a rázu Slováků se sídlem ve Strážnici. Přijeli mě pozvat na schůzi, jež se měla konat v hotelu Koruna v Břeclavi.

Když jsem se tam v určenou neděli dostavil, bylo tam mnoho mně neznámých lidí. Například mi byl představen i akademický malíř Frolka se svou manželkou, inspektor Noháč z Břeclavi, řídící Krec z Kostic, jakýsi advokát z Uherského Hradiště... Přicházeli další a další, až se místnost zcela zaplnila. Povstal doktor Rutte, tajemník spolku, a mluvil asi takto:

„Vítám vás všechny přítomné na dnešní schůzi. Dle posledního usnesení bylo mně určeno, abych navázal spojení s dosud živou kulturou folklóru, zachovávanou v původním stavu. Dovoluji si vám představit tři mnou vyvolené mladíky, činné představitele lidového folklóru. První se jmenuje Štefa Příkazský z Lužic. Je to výborný zpěvák i tanečník slováckých tanců. Už třetím rokem je stárkem lužické chasy. Připomenu malý detail: šat městského střihu neužívá. Nosí i ve všední den podlužácký kroj pracovní, který se skládá ze širokých konopných kalhot zvaných třaslavice, tmavomodré zástěry, košile s kratšími širokými rukávy a s jednoduchým vyšíváním. Sváteční kroj nosí na takzvanou „tichou neděli," kdy třaslavice jsou jemnější ze lněného plátna, košile barevně vyšívaná, zástěra bleděmodrá, pestře vyšívaná. A taky užívá kroj slavnostní. Nosí ho k hodům, svatbám a dalším vystoupením. Jsou to červené, pestře vyšívané nohavice, košile s bílým vyšíváním na jemném tylovém plátně, kordula pestře okrášlená, pak červený hedvábný šátek na krk, na hlavu klobouk zvaný širůšek s umělým pérem zvaným točko. Na nohou bývají vysoké boty, vyšívané hedvábem a zdobené fialovými střapci i mosaznými podkůvkami. Je to asi nejpestřejší kroj na Slovácku. V zimním čase se nosí soukenné nohavice, z té samé látky kabátek zvaný kabaňa, pak červenohnědý kožich zvaný dubeňák, vyšitý různobarevnou bavlnou. Na hlavě bývá hastrigánka, z astrachánu ušitá čepice. Štefa Příkazský si k tomu všemu ještě zhotovil starodávné gajdy podle vzoru gbelského gajdoše Jána Brídy."

Málem jsem se červenal. Chvály bylo trochu moc.

Po mně doktor Rutte ještě obšírně popisoval kroj a zvyky Lanžhotčana Jana Petrly, poté ještě Jana Píštěka z Chylic. Potom všichni nadšeně zatleskali.

Díky této neděli jsme se my chlapci, zástupci folklóru z Břeclavska, Hodonínska a Uherskohradišťska, poznali a spřátelili. Také jsme poznali ušlechtilou společnost vzácných lidí. Společně jsme se potom zúčastnili roku 1927 velkolepé slavnosti zvané Slovácký rok v Kyjově, která se pořádala pod patronací spolku.

Na jmenované slavnosti účinkovala chasa ze širokého okolí. Již v dopoledních hodinách provedla chasa z Vlčnova Jízdu králů. Odpoledne se šlo pochodem na sokolský stadion, kde byl uváděn pestrý program mnoha obcí. Chasa z Velké nad Veličkou předvedla fašaňk, ženy zase provedly úvodnice. Mládež z Moravan se představila mlácením kačera. Zástupci Sobůlek ukázali stínání barana. Na konci programu provedli Lanžhotští svoje hody.

Jindy jsme se zase zúčastnili slavnosti otevření hospodářské školy ve Strážnici. Strážnický starosta spolu s přípravným výborem vypracovali program, v němž byla i soutěž zpěváků, tanečníků a hudebníků. K tomu účelu se sjely kapely jak moderního rázu, řečené plechové, tak i rázu starobylého, například muzika z Velké nad Veličkou s primášem Martinem Miškeříkem nebo neméně slavná cimbálová muzika Samka Dudíka z Myjavy.

Pro mě bylo nejzajímavější, že pozvali gajdoše zblízka i zdaleka. Viděl jsem tak hrát gajdoše někde od Trenčína, ba i z Hrčavy ve Slezsku. K mému radostnému překvapení sešel jsem se tam i s Jánošem Brídou ze Gbel, mým učitelem. Byl to však už stařeček vetchý, měl hodně přes osmdesát.

Já potom hrál s velkou energií a při hře ještě zpíval vysokým tenorem, což ve Strážnici nikdo jiný nedělal. Přítomný poslanec za agrární stranu byl mou hrou tak nadšen, že mi vložil do kapsy deset korun. Těm nejlepším z nás se měly vyplácet prémie. K večeru však přišla tak velká bouře, že obecenstvo se rozuteklo do všech možných úkrytů. A tak jsem se nikdy nedozvěděl, jestli tu prémii někdo dostal.

Podobná spolková činnost přinášela nové a nové známosti. Jedna z nich se jmenovala Ladislav Bezděk. Byl to syn obchodníka z Kobylí, byl velkým milovníkem folklóru.

Taky jsem poznal Bohuše Oploštila, syna poštmistra ve výslužbě z Čejkovic. Kromě toho tam byl i největším rolníkem. Vlastnil dva a čtvrt lánu polností, dva páry koní, více než dvacet kusů hovězího dobytka, jakož i dobytka vepřového. A zároveň mnoho drůbeže. Když mi říkal, že odvezli osmnáct vagónů řepy do hodonínského cukrovaru, byl jsem ohromen. I vinohradů měli hezkých pár měřic. Kupodivu při tom velkém bohatství vládla u nich prostota a pohostinnost. Měli se rádi a zároveň pomáhali chudým lidem.

Bohuš byl člověk výborného charakteru, pohledný a inteligentní mladík. V Praze studoval na doktora práv. Oblíbil jsem si ho natolik, že se mezi námi vyvinulo věrné a upřímné přátelství, byť naše majetkové poměry byly rozdílné. Já malorolník, on velkostatkář a vzdělanec.

Když se v Čejkovicích hodovalo, nesměl jsem scházet. Ani Bohušek nescházel na hodech v Lužicích. Přicházel už v sobotu, aby pomáhal při stavění máje, a potom s námi táhnul to hodové veselí i v neděli a v pondělí.

Nejen kvůli svému vzhledu býval středem pozornosti všech Lužičanů. Kterákoliv dívka by si s ním vážnou známost ráda začala, kdyby jen na ni ukázal. On však vždy vážný a s mírným úsměvem, prohlašoval, že o žádnou známost nemá zájem. Proto jsem mu jednou odvážně řekl:

„Bohušku, máš tolik vzácných vlastností... Ty však nechceš vidět, že kterékoliv děvče dychtivě čeká, až ho jen slovem oslovíš či popřípadě svoji náklonnost projeviš."

On se však na mě podíval, malinko se pousmál a nic neodpověděl. Žertem jsem mu dohazoval Aničku Kuběnovou z blízkých Mikulčic, a to za obvyklou cenu - červené tele nebo kopu máku. K tomu mi už odpověděl:

„Anička ani žádná jiná nebude mojí nevěstou, neboť se ženit nebudu. Necítím se zdráv. Proto žádnou nechci udělat nešťastnou."

Bylo to jeho pevné rozhodnutí.

V Praze pořádala agrární strana rolnický sjezd, na který jsem byl Bohušem pozván. Ačkoliv jsem agrárníkem nebyl, pozvání jsem přijal. Nastrojil jsem se do kroje, vzal s sebou svoje gajdy a jel do Prahy.

Tam mě Bohuš odvedl z nádraží do domu svého bratra Metoda, toho času zaměstnance pražské paroplavební společnosti. U něj jsem si užil dvou volných dnů a po nich se těšil na návrat z hlučné Prahy na tichý venkov, do života naplněného pilnou prací v zemědělství.

Našel jsem si vlak, přímý spoj do Hodonína. Nevypadal vábně, neboť se skládal z vagónů dobytčáků. Když ho mnozí cestující spatřili, raději volili čekat do příštího dne na vlak osobní. Já ale domů pospíchal.

Namířil jsem si to ke skupině chlapců a děvčat, účastníků a účastnic sjezdu z okresu hodonínského, kteří se také rozhodli jet tímto spojem a nečekat na zítřejší vlak osobní. Mezi nimi jsem zahlédl usmívající se Aničku. Hlavou mi proběhlo, že budu mít cestu k domovu radostnou.

Od toho, abych si neušpinil kroj, mě zachránila deka Aničiny kamarádky. Rozprostřeli jsme ji pod sebe a posadili se na ni - Anička, její kamarádka a já. Vlak se rozjel i dali jsme se do hovoru. Aničce jsem povídal, jak sem ji dohazoval Bohušovi.

„To máš za to, že se staráš o jiného a na sebe nedbáš," odpověděla a přitom se na mě tak divně podívala.

Nevěděl jsem, co jí na to říct. Nit hovoru se přetrhla. Mlčeli jsme. Jednotvárné hrkotání vlaku mě ukolébalo natolik, že mi hlava klesala níž a níž, až nakonec klesla Aničce do klína.

Jak dlouho jsem spal, nevím. Snad tři hodiny, možná více. Náhle jsem pocítil ruku Aničky, která hladila moje vlasy. Zvedl jsem k ní oči a z pohledu vyrozuměl, že se mám starat více o sebe, než o jiné. Posadil jsem se a zaplavilo mě nesmírné štěstí. Uvědomil jsem si, že jí musím říct vše, co ve svém srdci cítím.

„Aničko, již delší čas jsem ti toho Bohouše namlouval, a zároveň jsem si upřímně přál, abyste se vy dva za sebe dostali, poněvadž Bohuš je člověk vzácný a nesmírně dobrý. Proto si zaslouží takový poklad, jako jsi ty. Naopak já bych nikdy nedokázal, abych Bohoušovi přebral vyhlédnutou dívku. Nemohl jsem, ba ani jsem si nedovolil uvažovat o tobě. Po vyjádření Bohuše, že si nevezme ani tebe, ani žádnou jinou dívku, se ovšem situace mění. Za hřích bych si pokládal, kdybych ti neprojevil, co pro mě znamenáš. Kámen úrazu je v tom, že naše finanční stavy jsou tak rozdílné. Vaše hospodářství, na němž jste pouze dvě dcery, je větší toho našeho. To je o hodně menší a jsme na něj čtyři sourozenci. Vidíš, že nějaká výborná partie pro tebe nejsem."

„Nemluv tak," zašeptala a zakrývala mi ústa rukou.

„Co se týká Bohouše, vím, že je to člověk ušlechtilý, neboť jsem se poznali při naší spolkové činnosti, avšak nic víc. Tam jsem si uvědomila, že jsem jen obyčejná venkovská dívka, kdežto on je studovaný velký pán. Naproti tomu ty jsi jeden z nejlepších chlapců v okolí."

„Věřím ti, Aničko, že ty na to hledíš tak, jak povídáš. Avšak co na to řeknou tvoji rodičové? Otce znám mezi sousedy jako člověka sebevědomého a váženého. Jako takový zastává místo důvěrníka dovozců řepy do cukrovaru v Hodoníně. Jistě má s tebou svoje plány."

„Nech už takových řečí. Zajímavější bude, když si budeme povídat něco veselejšího. Vím, že to dovedeš," dodala.

Byl jsem jejími slovy povzbuzen a naladěn optimisticky. Mám přeci svoje koně, jeden pluh, i vůz mi tatíček dají. Sílu mám, jakož i zdraví, až na to oko, což však dnes už problém není, myslel jsem si v duchu a představoval si naši budoucnost.

Ani jsme se nenadáli a vlak už vjížděl do Hodonína. Tam jsme přestoupili do jiného vlaku a záhy tu byly Lužice, konec naší společné cesty. Ještě jedno stisknutí rukou, jeden upřímný pohled. I když byl beze slov, i tak pověděl vše.

Pak jsme vykročili každý jiným směrem. Ona směrem k rodným Mikulčicím, já se vydal k našemu domu. A odnášel jsem si krásné vzpomínky na společné cestování s Aničkou Kuběnovou.

V dalších měsících jsme se několikrát potkali na domácích či přespolních zábavách a prohodili při tanci několik upřímných slov. A to k našemu štěstí úplně stačilo. Jenže se nad ním pomalu začalo vznášet černé mračno. Neslo s sebou nepříjemné překvapení, o němž jsem dopředu neměl ani zdání.

V Lužicích u Jarošů se chystali k velké svatbě. Vdávaly se současně obě dcery. Byl připraveny plné stoly jídla a pití, jakož i různých pamlsků. Byla sjednána proslavená kapela Kosů. Kromě Lužičanů bylo pozváno i hodně hostů z Těšic a Mikulčic, ba i z daleké Vídně. Zkrátka byly to přípravy k velké slovácké svatbě.

Za družbu byl pozván strýc obou nevěst Antonín Jaroš, jinak dobrý řečník. Mně pak byla nabídnuta funkce staršího mládence, ačkoli jsem nepatřil do příbuzenstva.

Vkládali do mě naději, že jako dobrý zpěvák, řečník a tanečník slováckých tanců svatbu rozveselím. Věděl jsem. že jejich důvěru nesmím zklamat. Proto jsem si opakoval doma svatební zpěvy i deklamace.

Přiblížil se den svatby. Dostavovali se pozvaní hosté z celého okolí. Mezi přicházejícími z Mikulčic jsem uviděl i usměvavou Aničku a její starší sestru Marii. Obě jsem s radostí uvítal. Pak už mi nastala povinnost různých blahopřání, zpěvů a tanců.

Po rozloučení obou nevěst s rodiči a po jejich požehnání vykročili jsme všichni s hudbou do kostela na svatební

oddavky. Svatební průvod se po nich odebral k obecní hospodě.

Tam se pak rozpoutalo pravé svatební veselí. Pochopitelně že i já jsem tančil s Aničkou. Když pak zahráli vrtěnou, zazpíval jsem, co jsem v srdci cítil:

Mám já milú, pěknú bílú, aj ona mňa chce.
Já jsem si ju zamiloval z celého srdce.
To je, Bože, stvoření, k vypověděnu není,
to je, Bože, cérečka, jak ve vodě rybečka.

Hlavu zpředu aj zezadu, jak ten pyšný páv.
Nech sa češe aj nečeše, přeca ju mám rád.
Nos má tupý, ne krátký, zuby pěkně na řádky,
keď sa na mna zasměje, všecko ve mně okřeje.

To nebyl jen pouhý zpěv, to bylo vyznání lásky, a to před celým světem, ačkoliv to lidé asi nepochopili. Pomyslili si: Známe ho jako dobrého zpěváka, a tak zpívá, jak je to na svatbě třeba. A nic víc. Jen já jsem však věděl, co dělám a proč to dělám. Srdce jsem měl přeplněné, co jsem cítil, to jsem v písni vyzpíval. A černý mrak nad námi jsem ještě neviděl. A ani nemohl. Aniččina sestra doma totiž popsala - a nemyslela tím nic zlého - jak byla Anička uctěna starším mládencem. Ta zpráva nebyla rodičům nikterak milá, měli připraveného bohatšího ženicha. Ale o tom já neměl ani zdání.

Při následné taneční zábavě v Mikulčicích prohlásila po půlnoci Anička, že je čas k návratu domů. Nabídl jsem jí doprovod. Neodmítla. Když jsme se zastavili u branky její zahrádky, prošla kolem nás Marie se svým chlapcem. Nějak jsem tomu nevěnoval pozornost. Za chvíli se vrátila a prohlásila, že Anička má jít okamžitě spát.

„Jestli hned nepůjdeš, tatíček tady strhnú veliký křik."

„Vidíš, Aničko, už je to zde, co jsem předvídal. Já se ale tak lehce nepoddám. Já sa vám tady ve dveřích oběsím!"

„Ježíši!" zvolala Anička.

Uvědomil jsem si, že nemluvím rozumně. Vlastně bych nejvíce ublížil Aničce, která si to nezaslouží. Zaťal jsem zuby a podal dívce ruku:

„Sbohem, Aničko, za všechno ti děkuju."

A vykročil jsem do ticha dědiny. Do mysli se mi drala vzpomínka na píseň, kterou jsem vždycky tak rád zpíval. Kde by mě napadlo, že ta písnička je jako stvořená na právě prožitou situaci. Jako by se v ní Anička vyjadřovala...

Ani k nám šohajku nechoď,
ani mňa od muzik nevoď,
bráňá mně mamička moja,
nesmím být frajírka tvoja.

Smutná melodie, smutná slova, jakož i ten těžký smutek v mém srdci.

Ani nevím, jak jsem se dostal domů. Dlouho, velmi dlouho trvalo, než jsem usnul. Přece však se moje mladé tělo nakonec uklidnilo.

Až po probuzení jsem si uvědomil, že Aničku jsem neodvratně ztratil. Proč se tak stalo? Protože jsem neměl bohatství, které její otec hledal. Cožpak mám na tom nějakou vinu, že jsem se narodil v chaloupce a ne na statku? Jen a jen svým přičiněním jsem si pořídil pár koní a nějaké stroje, od rodičů pak dostal kousek pole. Aniččin otec si neuměl představit, co bych mohl dokázat po boku milované bytosti. Co však člověk zmůže proti osudu? Musel jsem přemoci svoji bolest a s ještě větší chutí se vrhnout do práce a zároveň i do činnosti v oblasti folklóru.

Písnička mi hodně pomáhala v překonávání žalu. Vzpomínám, jak jsme jednou seděli na kládách na návsi oproti domu strýce Lacky. Byl to jeden z majetnějších rolníků, přitom poctivý, ba někdy až moc přísný. Zanotoval jsem melodii jedné podlužácké písně. Tlumeně se to neslo večerním tichem. Pojednou jsem zpozoroval, že jedno okénko se v domku otevřelo. Bylo v něm poznat obrysy lidské postavy. Strýc Lacko zpěv zarazí a požene nás spát, myslel jsem si. Ale k mému překvapení se ozval sedlákův hlas:

„Chlapci, ještě si dajte tu, co vám včera tak pěkně zněla: *Kde si bola, Andulenko moja...* "

Pousmál jsem se. Strýcovi jsme padli do noty.

Tak to chodilo v našem kraji. Mladí se v písni vyžívali, kdežto staří si písní přivolávali mládí. Opěvovala se síla, statečnost, nebojácnost. Opak v písních vyhledáván nebyl. Třeba marně byste u nás hledali píseň, v níž si mladík z Čech stýská:

Jak mně to nemá být líto,
jak mně to nemá být líto,
holku mně v kole vzali,
ještě mně nařezali.

U nás jsou písně více rázu furiantského:

Ej, Janošku, bratrance, chodíš k mé galánce,
ale ťa ponesu v krvavé košulce.

S krvavú košulkú, s krvavú hlavěnkú,
nechoď mně bratránku za mojú galánkú.

V Lužicích se například zpívalo, když začal někdo přespolní provokovat a hrozilo, že dojde k nejhoršímu:

Lužický stařečku, buď veselý,
neboj sa facky udeření!

A aby si přespolní nemysleli, že z nich máme strach, muselo se zpěvem pokračovat:

A já sa ho, já sa nebojím sa,
však já mám dvě ruky, ubránim sa.

Pokračování příště

MY LITTLE CATECHISM

130. Q: What are the seven gifts of the Holy Spirit?
A: Wisdom, understanding, counsel, fortitude, knowledge, piety, and fear of the Lord.
In the Bible: Isaiah 11:2-3
In the *Catechism: CCC*, 1830,1831

131. Q: Before you are confirmed, you will promise the bishop that you will never give up the practice of your Catholic faith for anyone or anything. Did you ever make that promise before?
A: Yes, at baptism.
In the Bible: Joshua 24:21-22
In the *Catechism: CCC*, 1298

132. Q: Most of you were baptized as little babies. How could you make that promise?
A: Our parents and godparents made that promise for us.
In the Bible: Mark 16:16
In the *Catechism: CCC*, 1253

133. Q: What kind of sin is it to receive confirmation in the state of mortal sin?
A: A sacrilege.
In the Bible: 1 Corinthians 11:27-29
In the *Catechism: CCC*, 2120

134. Q: If you have committed mortal sin, what should you do before receiving confirmation?
A: You should make a good confession.
In the Bible: 2 Corinthians 5:20; Luke 15:18
In the *Catechism: CCC*, 1310

135. Q: What are the three traditional vocations?
A: Married life, holy orders, and the consecrated life.
In the Bible: Ephesians 5:31-32; Hebrews 5:6, 7:11; Psalm 110:4; Matthew 19:12; 1 Corinthians 7:34-66
In the *Catechism: CCC*, 914,1536,1601

136. Q: What are the three vows that a consecrated man or woman takes?
A: Chastity, poverty, and obedience.
In the Bible: Matthew 19:21; Matthew 19:12; 1 Corinthians 7:34-36; Hebrews 10:7
In the *Catechism: CCC*, 915

137. Q: What are the three ranks (degrees) of holy orders?
A: Deacon, priest, and bishop.
In the Bible: 1 Timothy 4:14; 2 Timothy 1:6-7
In the *Catechism: CCC*, 1554

MŮJ MALÝ KATECHISMUS

130. Otázka: Jakých je sedm darů Ducha svatého?
Odpověď: Moudrosti, rozumu, rady, síly, poznání, zbožnosti a bázně před Pánem.
V Bibli: Izaiáš 11:2-3
V katechismu: KKC, 1830,1831

131. Otázka: Než budete biřmováni, slíbíte biskupovi, že se nikdy kvůli nikomu a ničemu nevzdáte praktikování své katolické víry. Už jste to někdy předtím slíbili?
Odpověď: Ano, při křtu.
V Bibli: Jozue 24:21-22
V Katechismu: KKC, 1298

132. Otázka: Většina z vás byla pokřtěna jako malé dítě. Jak jste mohli udělat ten slib?
Odpověď: Naši rodiče a kmotři to za nás slíbili.
V Bibli: Marek 16:16
V katechismu: KKC 1253

133. Otázka: Jaký druh hříchu je přijmout biřmování ve stavu smrtelného hříchu?
Odpověď: Svatokrádež.
V Bibli: 1. Korintským 11:27-29
V katechismu: KKC, 2120

134. Otázka: Pokud jsi spáchal smrtelný hřích, co bys měl udělat předtím než půjdeš k biřmování?
Odpověď: Měl bys vykonat dobrou svatou zpověď.
V Bibli: 2. Korintským 5:20; Lukáš 15:18
V katechismu: KKC, 1310

135. Otázka: Jaká jsou tři tradiční povolání?
Odpověď: Manželství, kněžství a zasvěcený život.
V Bibli: Efezským 5:31-32; Židům 5:6, 7:11; Žalm 110:4; Matouš 19:12; 1 Korinťanům 7:34-66
V katechismu: KKC, 914,1536,1601

136. Otázka: Jaké jsou tři sliby, které skládá zasvěcený muž nebo žena?
Odpověď: Čistota, chudoba a poslušnost.
V Bibli: Matouš 19:21; Matouš 19:12; 1. Korinťanům 7:34-36; Židům 10:7
V katechismu: KKC, 915

137. Otázka: Jaké jsou tři stupně kněžství?
Odpověď: Jáhen, kněz a biskup.
V Bibli: 1. Timoteovi 4:14; 2 Timoteovi 1:6-7
V katechismu: KKC, 1554

Podle: My Little Catechism – The Dynamic Catholic Institute, USA – 2018
přeložily do českého jazyka děti z České sobotní školy kardinála Berana v České misii v Brookfieldu, IL

HLASY NÁRODA - VOICES OF THE NATION - Měsíčník České Misie v Chicagu - Vydává Česká Misie - náboženské a kulturní středisko 9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513. Mobil: (708) 533 - 1050. Telefon + Fax: (708) 255 - 5117, E-mail: velehradchicago@comcast.net Řídí: Mons. Dušan Hladík s redakční radou. Adresa: HLASY NÁRODA 9415 Rochester Ave., Brookfield, IL 60513. Roční předplatné (12 čísel) – USA osobní odběr 30.00 USD, USA poštou 1.třída 50.00 USD, Canada letecky 65.00 USD, Cizina letecky 90.00 USD. Jednotlivé číslo 2.50 USD. Šeky pište na CZECH MISSION. Nevyžádané rukopisy se nevracejí, redakce si vyhrazuje právo zaslané články a dopisy zkrátit, aniž by tím byl změněn jejich původní obsah. V otázkách soukromých zjevení, která dosud nebyla schválena církví, se plně podřizujeme definitivnímu rozhodnutí církevní autority.

Hodní skřítkové a podávání „sladké kaše“ v Jindřichově Hradci

Jindřichův Hradec je hrad přestavěný na zámek ve stejnojmenném městě v Jihočeském kraji České republiky. Najdete ho na soutoku řeky Nežárky a Hamerského potoka. Se svojí rozlohou 3,5 ha je po Pražském hradu a po zámku v Českém Krumlově třetím největším zámeckým komplexem České republiky. Dnes je vlastnictvím státu. Roku 1995 byl zapsán na seznam národních kulturních památek.

Hrad založil pravděpodobně český král Přemysl Otakar I. (panoval 1192–1230). Ještě nedostavěný jej do svého vlastnictví získal Jindřich I. z Hradce z rodu Vítkovců. Zdejší větev Vítkovců se pak nazývala „z Hradce“. Jindřichův Hradec jim patřil, s jedinou krátkou výjimkou, až do roku 1604. Po nich hrad, v té době už přestavěný na renesanční zámek, vlastnili v letech 1604–1694 Slavatové, po nich Černínové z Chudenic. Šlechta jej využívala jenom v časech příležitostných pobytů a v průběhu svých cest z Prahy do Vídně a zpět. Zámek byl udržován až do velkého požáru v roce 1773. Po něm nechali Černínové opravit jen nejnutnější prostory pro své zámecké úředníky. Rozsáhlá rekonstrukce zámku proběhla až v 1. čtvrtině 20. století.

Středověký hrad v Jindřichově Hradci prošel za života Jindřicha IV. z Hradce (1442–1507) rozsáhlou pozdně gotickou přestavbou. Tehdy byla v parkánu mezi 4. a 5. branou postavena věž Menhartka s černou kuchyní v jejím přízemí. Jindřich IV. z Hradce tehdy založil tradici, podle níž se až do roku 1782 vždy o Velikonocích na Zelený čtvrtek připravovala a chudým lidem na nádvoří podávala „sladká kaše“. Poslyšte, prosím, co o tom vypráví místní tradice.

Pan Jindřich IV. z Hradce nechal přestavět hrad, neboť byl již velmi sešlý. Nový hrad vyrůstal ze základů rychle, jakoby tu někdo čaroval. Poddaní pracovali i nad povinnost, kterou jim ukládala robota. Chtěli se zavděčit především paní Markétě, laskavé choti pana Jindřicha. Ta si přála, aby byla stavba hradu dokončena dříve než podzimní vítr přivane první sněhové vločky.

Nejstarší erb pánů z Hradce: zlatá pětilistá růže v modrém poli

Při přestavbě hradu vydatně pomáhali skřítkové, kteří v podzemí opatrovali tělesné pozůstatky hradeckých pánů a paní. Jednomu ze skřítků sebral kterýsi dělník malinké stavební kolečko, na němž skřítek po celý den vozil písek, potřebný pro míchání betonu a malty. Skřítkovo kolečko dělník přinesl domů, aby si s ním pohrály jeho děti. Sotva však děti otevřely dveře chalupy, stavební kolečko frrr! – vyjelo ze světnice a nikdo je už nedohonil.

Paní Markéta přicházela mezi pracující poddané a pobízela je: „Pracujte, lidičky! Až s Boží pomocí dokonáme dílo, dostanete sladkou kaši. V týž den budou sladkou kaši dostávat každý rok i vaše děti a děti vašich dětí tak dlouho, jak dlouho bude tento hrad stát.“

Dělníci se činili, seč jim síly stačily. A než nastala zima, skvěl se nový Jindřichův Hradec v celé svojí kráse. Paní Markéta dodržela slib, který dala svým poddaným. Pozvala je na hrad a počastovala je sladkou kaší. Avšak jakmile se lidé shromáždili na nádvoří a dali se do jídla, začaly poletovat sněhové vločky a padaly jim do talířů. To hostitelku zamrzelo. Rozhodla, aby napříště byla sladká kaše podávána na jaře, o velikonočních svátcích.

Od té doby přicházelo chudé obyvatelstvo na hrad každý rok na Zelený čtvrtek. Lidé se už od rána shromažďovali před hradní branou, aby poté, co bylo dáno znamení zvonem, byli ve skupinách vpouštěni do hradu. Na nádvoří hradu toho dne přicházelo několik tisíc mužů, žen a dětí. Seděli na dlouhých dřevěných lavicích u dlouhých dřevěných stolů, vždy po 12 lidech. Byli obsluhováni hradním služebnictvem, panskými úředníky a hradeckými měšťany. K jídlu dostávali chléb, polévku z piva, na dvojí způsob upravené ryby, preclíky a jáhelnou kaši slazenou medem. Po jídle pivo s malým obsahem alkoholu. Kdo něco nestačil sníst, mohl si to vzít s sebou domů.

Tato dobročinná akce se na zámku v Jindřichově Hradci každoročně konala přibližně po 3 století. Pan Adam I. z Hradce, který žil v letech 1494–1531 a který byl v letech 1523–1531 nejvyšším kancléřem Českého království totiž ustanovil, aby byl obyčej podávání „sladké kaše“ zachován na věky. Své dědice zavázal k tomu, „aby toho nikterak neodkládali, aniž toho jak a čím zaměňovali, ale tak to podle starého způsobu každého roku vždy vykonávali. A kdo by toto nařízení rušiti chtěl, tomu aby bylo jeho panství králem odňato.“

Poslední pohoštění „sladkou kaší“ se uskutečnilo roku 1783. Potom bylo zrušeno rakouským císařem, českým králem a moravským markrabětem Josefem II. Ten svým císařským dekretem zakázal udržování starých pověr a zvyků. Majitelé zámku pak svoji starobylou povinnost plnili každoročním věnováním 570 zlatých dukátů špitálu „U svatého Jana Křtitele“ v Jindřichově Hradci.

Z dostupné literatury a z knihy Josefa Pavla: Pověsti českých hradů a zámků připravil Jiří Kachlík, Česká republika

Foto na zadní straně:
Zámek v Jindřichově Hradci

